



# СЛ НА СОЦИЈА

Sluzbeni v. list  
Makedonija  
Skopje  
Jan 51

# Т АВИЈА

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски односно хрваткосрпски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. – Отласи според тарифата – Жиро сметка кај Службата на општественото киното исто 60802-603-21943

Цена на овој број е 1.140 динари. – Аконтација на претплатата за 1988 година изнесува 12.500 динари. – Рок за рекламации 15 дена. – Редакција Улица Јована Ристика бр. 1, Пошт. факс 226. – Телефони: Централна 650-155; Уредништво 651-885; Служба за претплата 651-732; Телекс 11756

БРОЈ 18

ГОД. XLIV

## 201.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

### УКАЗ

#### ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИТЕ РАБОТИ ОД ИНТЕРЕС ЗА ЦЕЛАТА ЗЕМЈА

Се прогласува Законот за хидрометеоролошките работи од интерес за целата земја, што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 15 март 1988 година.

П бр. 812  
15 март 1988 година  
Белград

Претседател  
на Претседателството на  
СФРЈ,  
Лазар Мојсов, с. р.

Претседател  
на Собранието на СФРЈ,  
д-р Марјан Рожич, с. р.

### ЗАКОН

#### ЗА ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИТЕ РАБОТИ ОД ИНТЕРЕС ЗА ЦЕЛАТА ЗЕМЈА

##### Член 1

Заради заштита на природните и со трудот создадените материјални блага и вредности на човековата средина од стихијното дејствување на атмосферските процеси и појави и на водите и заради рационално користење на површните временски услови и на водните ресурси, со овој закон се уредуваат хидролошките и метеоролошките работи (во натамошниот текст: хидрометеоролошки работи) од интерес за целата земја и начинот на нивното извршување.

##### Член 2

Хидрометеоролошките работи од интерес за целата земја ги опфаќаат: развојот и функционирањето на хидролошкото и метеоролошкото бдење, истражувањата на атмосферата и водните ресурси и работите на примена на хидрологијата и метеорологијата.

##### Член 3

Работи на хидролошко и метеоролошко бдење од интерес за целата земја се:

1) воспоставување, изградба и одржување на мрежа на хидролошки и метеоролошки станици од интерес за целата земја;

2) хидролошки набљудувања и мерења на површинските и подземните води, речниот нанос, мразот на реките и езерата и специјални хидролошки набљудувања и мерења во мрежата на хидролошките станици од интерес за целата земја и основна обработка на забележаните податоци;

3) метеоролошки набљудувања и мерења за потребите на временската прогноза, на климатологијата, агрометеорологијата, воздухопловната метеорологија, поморската метеорологија и специјални метеоролошки набљудувања во мрежата на метеоролошките станици од интерес за целата земја и основна обработка на забележаните податоци;

4) набљудувања и мерења на карактеристиките на квалитетот на воздухот и врнежите, вклучувајќи ја и радиоактивноста на воздухот и врнежите во мрежата на метеоролошките станици од интерес за целата земја, основна обработка на забележаните податоци и следење на преносот на загадувачките материи низ атмосферата;

5) набљудувања и мерења на карактеристиките на квалитетот на површинските води, на подземните води од првото ниво и морињата, вклучувајќи ја и радиоактивноста на водите во мрежата на хидролошките станици од интерес за целата земја и основна обработка на забележаните податоци;

6) воспоставување, изградба и функционирање на хидрометеоролошкиот телекомуникационен систем за собирање, размена и распределба на забележаните податоци и обработените информации;

7) воспоставување и функционирање на аналитичко-прогностички систем за прогнозирање на времето и следење и предупредување за развојот на штетни и опасни метеоролошки појави;

8) воспоставување и функционирање на аналитичко-прогностички систем за прогнозирање на водите и следење и предупредување на развојот на штетни и опасни хидролошки појави;

9) воспоставување и функционирање на аналитичко-прогностички систем за прогнозирање на квалитетот на воздухот и водите и следење и предупредување за нивното нагло загадување;

10) воспоставување и функционирање на бази и банки на хидролошките и метеоролошките податоци и на податоците за квалитетот на воздухот и водите забележани во мрежата на станици од интерес за целата земја.

##### Член 4

Работи на истражување на атмосферата и водните ресурси од интерес за целата земја се:

1) истражување и следење на процесите во атмосферата и развој на методи за прогнозирање на времето;

2) истражување и следење на хидролошките процеси и развој на методи за прогнозирање на водите;

3) истражување и следење на квалитативните карактеристики на воздухот, врнежите, површинските води, подземните води од првото ниво и морињата, вклучувајќи ја радиоактивноста на воздухот, врнежите и водите, преносот на загадувачките материи во нив и истражувања на влијанието на загадувањето врз водните ресурси, климата и вегетацијата и развој на методи за прогнозирање на загаденоста на воздухот и водите;

4) истражување на физичките основи на климата, следење на нејзините промени и колебања и развој на методи за прогнозирање на климата;

5) истражување на процесите и појавите во атмосферата значајни за воздушната пловидба;

6) истражување на меѓудејството на морињата и атмосферата и нивното влијание врз пловидбата и другите дејности на море, на крајбрежјето и островите, вклучувајќи ја и дејноста на вооружените сили на СФРЈ;

7) истражување на физичките основи на модификацијата на времето и климата и развој на методи за влијание врз времето;

8) истражување и следење на енергетскиот потенцијал на сончевото зрачење и ветерот и на другите обновливи извори на енергија и метеоролошки и хидролошки истражувања за рационално користење на енергетските потенцијали;

9) истражување и следење на влијанието на времето и климата врз земјоделството и врз шумарското производство, вклучувајќи ја и климата на земјиштето и истражувањето и развојот на методите на агрометеоролошките прогнози;

10) хидролошки и метеоролошки истражувања за изработка на водниот биланс и за користењето на водните потенцијали;

11) развој на инструменти, уреди и методи за хидролошки и метеоролошки набљудувања и мерења.

#### Член 5

Работи на примена на хидрологијата и метеорологијата од интерес за целата земја се:

1) работи што се однесуваат на метеоролошкото обезбедување на воздушната пловидба, вклучувајќи ги и воените боздухоплови;

2) работи што се однесуваат на метеоролошките набљудувања на морето, крајбрежјето и островите, собирање и размена на податоци и информации, метеоролошкото обезбедување на пловидбата и на другите дејности на море, вклучувајќи ја и дејноста на вооружените сили и на општествената самозаштита;

3) работи на хидролошко и метеоролошко обезбедување на пловидбата на внатрешните пловни патишта на Социјалистичка Федеративна Република Југославија;

4) работи што се однесуваат на изработката на агрометеоролошки анализи и прогнози и прогнози на степеноста на опасноста од пожари во природната средина, како и работи на медицинската метеорологија;

5) хидролошки и метеоролошки работи за потребите на водостопанството на водотеците пресечени со државната граница или кои претставуваат државна граница и на водотеците кои се од интерес за две или повеќе републики и автономни покраини, вклучувајќи ги и работите за потребите на вооружените сили;

6) работи на примена на знаењата за климата и водните ресурси за потребите на стопанските и општествените дејности и за потребите на вооружените сили;

7) анализи на просторните и временските карактеристики на метеоролошките елементи и изработка на климатските основи за просторното и урбаното планирање и проектирање и за изградба на големи инвестициони објекти;

8) анализи на просторните и временските квалитативни и квантитативни карактеристики на режимот на површинските водни ресурси и на водните ресурси на подземните води од првото ниво за изработка на хидролошки основи за просторно и урбано планирање и проектирање и за изградба на големи инвестициони објекти.

#### Член 6

Хидрометеоролошките работи од интерес за целата земја ги вршат надлежните органи за хидрометеоролошки работи во републиките и во автономните покраини, освен работите што со овој закон се ставени во надлежност на сојузната организација надлежна за хидрометеоролошки работи.

Работите на метеоролошко обезбедување на воздушната пловидба од својот делокруг ги врши сојузниот орган на управата надлежен за работи на контрола на летањето.

#### Член 7

Хидрометеоролошките работи утврдени во член 4 и во член 5 точ. 5 до 8 на овој закон, што не се опфатени со програмата на статистичките истражувања од интерес за целата земја, се вршат по годишни и повеќегодишни програми.

Програмите на хидрометеоролошки работи од став 1 на овој член ги донесува Собранието на СФРЈ, на предлог од Сојузниот извршен совет.

#### Член 8

Работите на хидролошко и метеоролошко следење од член 3 на овој закон претставуваат единствен хидрометеоролошки информационален систем на Југославија и се вршат непрекинато.

Хидрометеоролошкиот информационален систем на Југославија е интегрален дел од општествениот систем на информирање и е вклучен во меѓународните метеоролошки и хидролошки информационални системи.

#### Член 9

Работите од чл. 3 и 5 на овој закон се вршат според утврдените постапки и методи, што ги пропишува сојузната организација надлежна за хидрометеоролошки работи.

#### Член 10

Во извршувањето на хидрометеоролошките работи од интерес за целата земја, сојузната организација надлежна за хидрометеоролошки работи:

1) ги извршува функциите на центар на хидрометеоролошкиот информационален систем на Југославија и обезбедува извршување на другите обврски во информационалниот систем на федерацијата;

2) воспоставува и развива банки на хидролошки и метеоролошки податоци и на податоци за квалитетот на воздухот и водите забележани во мрежата на хидролошките и метеоролошките станици од интерес за целата земја;

3) извршува хидролошки и метеоролошки работи за потребите на пловидбата на внатрешните пловни патишта на кои важи меѓународен или меѓудржавен режим на сообраќајот;

4) воспоставува и обезбедува работа, развој и унапредување на основите на метеоролошкиот и хидролошкиот прогностички систем;

5) воспоставува и обезбедува работа и развој на хидрометеоролошкиот телекомуникационен систем, освен делот од овој систем за кој се надлежни органите во републиките и во автономните покраини надлежни за хидрометеоролошките работи, и обезбедува вклучување на Југославија во меѓународните метеоролошки и хидролошки телекомуникациони системи;

6) обезбедува остварување и чување на еталоните на метеоролошките и хидролошките инструменти и баждарење на инструментите во мрежите на метеоролошките и хидролошките станици;

7) непосредно ги врши работите утврдени во член 4 на овој закон, кога е тоа потребно за целата земја;

8) врши и други хидрометеоролошки работи од интерес за целата земја кога е тоа утврдено со програмата од член 7 на овој закон.

#### Член 11

Во рамките на извршувањето на работите од член 4 точка 5 и од член 5 точка 1 на овој закон сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи ги врши работите што се однесуваат на истражувањето, анализата и следењето на атмосферските услови кои влијаат врз воздушната пловидба во југословенскиот воздушен простор, на изработката на прогностичките карти за планирање на летањето и на воздухопловната метеоролошка документација за летање, за архивирањето на податоците од аеродромските метеоролошки станици и на изработката на климатолошки монографии за аеродромите, воздухопловниот метеоролошки телекомуникационен систем и испитувањето и баждарењето на инструментите од аеродромските метеоролошки станици.

#### Член 12

Сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи ги извршува и го координира извршувањето на меѓународните обврски на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во областа на метеорологијата, хидрологијата, следењето на квалитетот на водите и квалитетот на воздухот.

#### Член 13

Органите од член 6 став 1 на овој закон се дел од одбранбениот систем на земјата и ги извршуваат хидрометеоролошките задачи за потребите на тој систем.

Во извршувањето на работите од став 1 на овој член, сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи врши подготовки и обезбедува техничко и технолошко единство.

## Член 14

Хидролошките и метеоролошките податоци и информации од интерес за целата земја се јавни, освен податоците кои преставуваат воена или службена тајна.

Јавните податоци од став 1 на овој член ги објавува сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи.

Органите надлежни за хидрометеоролошките работи во републиките и во автономните покраини се должни податоците забележани во мрежите на хидролошките и метеоролошките станици од интерес за целата земја од својата надлежност да ги вклучуваат во размената со хидрометеоролошкиот телекомуникационен систем односно да ѝ ги достават на сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи.

## Член 15

Органите од член 6 став 1 на овој закон се должни преку средствата за јавно информирање или на барање да ја известуваат јавноста и заинтересираните општествени субјекти за состојбата и развојот на времето и водите и да издаваат предупредувања за развојот и наидувањето на опасни и штетни хидролошки и метеоролошки појави.

## Член 16

Хидролошките и метеоролошките набљудувања во смисла на овој закон, што за своите потреби ги вршат организациите на здружен труд и научните институти, се вршат во согласност со прописите за набљудувања донесени врз основа на овој закон.

Податоците добиени со набљудувањата од став 1 на овој член организациите на здружен труд и научните институти се должни без надомест да им ги доставуваат на надлежните органи за хидрометеоролошките работи во републиките и во автономните покраини заради архивирање.

## Член 17

Техничките средства, инструментите и уредите што се користат за набљудување во мрежите на хидролошките и метеоролошките станици од интерес за целата земја мораат да бидат типизирани и испитани во согласност со прописаните стандарди.

Испитувањето на нови технички средства, инструменти и уреди за метеоролошки и хидролошки набљудувања и издавањето на потврди за подобноста за нивно вклучување во хидрометеоролошкиот систем го врши сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи.

По исклучок од став 2 на овој член, испитување на новите технички средства, инструменти и уреди што се користат за метеоролошко обезбедување на воздушната пловидба врши комисијата што ја формира функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за контрола на летањето, при согласност од сојузниот секретар за народна одбрана и од функционерот кој раководи со сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи.

## Член 18

Техничките средства, инструментите, уредите и објектите за метеоролошки и хидролошки набљудувања мораат да бидат заштитени од оштетување или уништување.

## Член 19

Забрането е поставување на пречки, емисиони уреди, подигањето на градежни објекти, далноводи или други уреди што можат да ја смеќаваат работата на техничките средства, инструментите и уредите за метеоролошки и хидролошки набљудувања.

## Член 20

Водачот на воздухоплов во јавен превоз во воздушниот сообраќај, кога лета над отворено море, а летот трае подолго од два часа, е должен да врши определени метеоролошки набљудувања и забележаните податоци да ѝ ги достави на надлежната служба за контрола на летањето.

Водачот на воздухопловот е должен за време на летот на воздухопловот да ги набљудува метеоролошките појави што се од влијание за безбедна воздушна пловидба, за загадување на морето и на внатрешните води, како и за шумските пожари и за тоа веднаш да ја извести надлежната служба за контрола на летањето.

Извештајот за набљудувањата од став 2 на овој член веднаш по приемот се вклучува во воздухопловниот метеоролошки телекомуникационен систем заради размена.

## Член 21

Работите на метеоролошко обезбедување на животот на море, на пловидбата и на другите дејности на море, на крајбрежјето и на островите, вклучувајќи го и метеоролошкото обезбедување на вооружените сили на море, се вршат под условите и на начинот што се утврдени со овој закон и со прописите донесени врз основа на него.

## Член 22

На избраните поморски бродови, поморски технички пловни објекти, на луките и на светилниците се вршат поморски метеоролошки набљудувања и за тоа се води соодветна документација.

Поморски метеоролошки набљудувања се вршат и на избраните воени бродови, воени пунктови и на објектите на островите и на крајбрежјето.

Поморските бродови, поморските технички пловни објекти, воените бродови, избраните воени пунктови и објекти, светилниците и луките се должни да имаат инструменти и уреди за поморски метеоролошки набљудувања.

Трошоците за набавка на инструментите и уредите од став 3 на овој член ги поднесува носителот на правото на користење на бродот, пловниот технички објект, светилникот, воениот брод, избраниот воен пункт и објект и луката.

## Член 23

Поморските бродови, поморските технички пловни објекти, воените бродови, избраните воени пунктови и објекти, светилниците и луките кои вршат поморски метеоролошки набљудувања доставуваат извештаи за тие набљудувања заради вклучување во хидрометеоролошкиот телекомуникационен систем и заради размена на податоци и информации.

## Член 24

Метеоролошките известувања за опасните и штетните временски појави на море и податоците за загадувањето на морето имаат право на првенство во објавувањето преку поморската радио-служба и во средствата за јавно информирање.

## Член 25

Функционерот кој раководи со сојузната организација надлежна за хидрометеоролошки работи ќе донесе прописи за: утврдувањето на мрежите и програмата за работа на хидролошките и метеоролошките станици од интерес за целата земја (член 3 точка 1); постапките и начинот за хидрометеоролошките набљудувања (член 3 точка 2); постапките и начинот на метеоролошките набљудувања (член 3 точка 3); организацијата и процедурата за работа на хидрометеоролошкиот телекомуникационен систем (член 3 точка 6); начинот на евидентирање и собирање на податоците забележани во мрежата на хидролошките и метеоролошките станици од интерес за целата земја, единствената методологија на архивирање, каталозите и регистрите на банките и базите на тие податоци (член 3 точка 10); методите и постапките за изработка на агрометеоролошки анализи и прогнози (член 5 точка 4); организацијата, метеодите и постапките за работа и усогласено програмирање на развојот на хидрометеоролошкиот информационален систем (член 8).

## Член 26

Функционерот кој раководи со сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи, во спогодба со функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на здравството и со функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен

за работи на земјоделството ќе донесе прописи за: постапките и начинот на набљудување и мерење на квалитативните карактеристики на воздухот и врнежите во мрежата на метеоролошките станици (член 3 точка 4); постапките и начинот на набљудување и мерење на квалитативните карактеристики на водите во мрежата на хидролошките станици (член 3 точка 5); основите на прогностичкиот систем и постапките за прогноза на квалитетот на воздухот и водите (член 3 точка 9).

#### Член 27

Функционерот кој раководи со сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи, во спогодба со сојузниот секретар за народна одбрана, ќе пропише кои хидролошки и метеоролошки податоци и информации од интерес за целата земја претставуваат воена тајна (член 14 став 1).

Функционерот кој раководи со сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи ќе пропише кои хидролошки и метеоролошки податоци и информации претставуваат службена тајна (член 14 став 1).

#### Член 28

Функционерот кој раководи со сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи, во спогодба со функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на сообраќајот и врските, ќе донесе пропис за: програмата и начинот на метеоролошките набљудувања од авионот во воздух, начинот на составување извештаи за тие набљудувања и за вклучувањето на извештаите во хидрометеоролошкиот телекомуникационен систем, заради размена (член 20).

#### Член 29

Функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на сообраќајот и врските, во спогодба со функционерот кој раководи со сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи, ќе донесе пропис за работите на хидролошкото и метеоролошкото обезбедување на пловидбата на внатрешните води на Социјалистичка Федеративна Република Југославија (член 5 точка 3); за методите и постапките на метеоролошко обезбедување на животот на море, на пловидбата и на другите дејности на море на крајбрежјето и островите (член 21); списокот на поморските бродови, поморските технички пловни објекти, луките и светилниците на кои се вршат поморски метеоролошки набљудувања (член 22 став 1); за техничките средства, инструментите, уредите и програмата за поморски метеоролошки набљудувања (член 22 став 3); за начинот на евидентирање, собирање, размена и архивирање, и за каталозите и регистрите на банките и базите на поморските метеоролошки податоци (член 23).

#### Член 30

Сојузниот секретар за народна одбрана ќе донесе прописи за извршувањето на хидрометеоролошките работи за потребите на одбранбениот систем на земјата (член 13 став 1), за видот или типот на воените бродови, воените пунктови и објекти на островите и на крајбрежјето на кои се вршат поморски метеоролошки набљудувања (член 22 став 2).

#### Член 31

Сојузниот секретар за народна одбрана, во спогодба со функционерот кој раководи со сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи, ќе донесе прописи за: методите и постапките на метеоролошко обезбедување на дејностите на вооружените сили; поморските метеоролошки набљудувања на воените бродови, воените пунктови и објектите на островите и на крајбрежјето (член 22 став 3); начинот на евидентирање, собирање, размена и архивирање на поморските метеоролошки податоци забележани на воените бродови, воените пунктови и објекти (член 23).

#### Член 32

Сојузната организација надлежна за хидрометеоролошките работи им издава задолжителни инструкции на

надлежните органи за хидрометеоролошки работи во републиките и во автономните покраини за извршувањето на работите од член 3 точ. 7 и 8, член 13 став 1 и член 17 на овој закон, како и за извршување на работите утврдени со програмата за работа од член 7 на овој закон.

#### Член 33

Со парична казна од 500.000 до 4.500.000 динари ќе се казни за прекршок организацијата на здружен труд или друго правно лице кое е носител на правото на располагање или на правото на користење на поморскиот брод, поморскиот технички пловен објект, луката и светилникот:

1) ако не врши поморски метеоролошки набљудувања или ако нема инструменти и уреди за поморски метеоролошки набљудувања (член 22 ст. 1 и 3);

2) ако не и достави извештај за поморските метеоролошки набљудувања на организацијата заради вклучување во хидрометеоролошкиот телекомуникационен систем заради размена (член 23).

За дејствијата од став 1 на овој член ќе се казни и заповедникот на бродот или одговорното лице во организацијата на здружен труд или во друго правно лице со парична казна од 100.000 до 1.000.000 динари.

#### Член 34

Со парична казна од 250.000 до 2.500.000 динари ќе се казни за прекршок организацијата на здружен труд или друго правно лице ако поставува пречки, емисиони уреди, подига градежни објекти, далноводи и други уреди што можат да ја сечекаваат работата на техничките средства, инструментите и уредите за метеоролошки и хидролошки набљудувања (член 19).

За дејствијата од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во организацијата на здружен труд или во друго правно лице со парична казна од 50.000 до 250.000 динари.

За дејствијата од став 1 на овој член ќе се казни и поединец со парична казна од 50.000 до 250.000 динари.

#### Член 35

Со парична казна од 50.000 до 250.000 динари ќе се казни за прекршок водачот на воздухоплов ако во текот на летот на воздухопловот не врши определени метеоролошки набљудувања или ако забележаните податоци не ги достави на надлежната служба за контрола на летањето или ако во текот на летот на воздухопловот забележи метеоролошки појави што се од влијание за безбедната воздушна пловидба, за загадувањето на морето и на внатрешните води, како и за шумските пожари, а за тоа веднаш не и достави извештај на надлежната служба за контрола на летањето (член 20 ст. 1 и 2).

#### Член 36

Со парична казна од 50.000 до 2.500.000 динари ќе се казни за прекршок организацијата на здружен труд, или научниот институт ако податоците за хидролошките и метеоролошките набљудувања што ги врши за свои потреби не му ги достави на надлежниот орган за хидрометеоролошки работи во републиката односно во автономната покраина, заради архивирање (член 16).

#### Член 37

Сојузните органи на управата и сојузните организации што со овој закон се овластени за донесување на прописи за извршувањето на овој закон ќе донесат односно ќе ги усогласат тие прописи со одредбите на овој закон во рок од две години од денот на влегувањето на овој закон во сила.

#### Член 38

Со денот на влегувањето на овој закон во сила престанува да важи Законот за вршење на хидрометеоролошки работи од интерес за целата земја („Службен лист на СФРЈ”, бр. 39/74).

#### Член 39

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

202.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

### УКАЗ

#### ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕДИНСТВЕНА ЕВИДЕНЦИЈА НА ПРОСТОРНИТЕ ЕДИНИЦИ

Се прогласува Законот за Единствена евиденција на просторните единици, што го усвои Собранието на СФРЈ на седницата на Сојузниот собор од 15 март 1988 година.

П бр. 813  
15 март 1988 година  
Белград

Претседател  
на Претседателството на  
СФРЈ,  
Лазар Мојсов, с. р.

Претседател  
на Собранието на СФРЈ,  
д-р Марјан Ројич, с. р.

### ЗАКОН

#### ЗА ЕДИНСТВЕНА ЕВИДЕНЦИЈА НА ПРОСТОРНИТЕ ЕДИНИЦИ

##### Член 1

Со овој закон се утврдува Единствена евиденција на просторните единици, со единствени податоци од интерес за целата земја (во натамошниот текст: Единствена евиденција) и водење на Единствен автоматизиран регистар на просторните единици (во натамошниот текст: Единствен регистар), како уредена автоматизирана евиденција на просторните единици на територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, заради евиденцирање, собирање и обработка на статистичките и други податоци од интерес за целата земја.

##### Член 2

Единствената евиденција за секоја просторна единица ги содржи следните податоци од интерес за целата земја:

- 1) назив, вид и матичен број (шифра);
- 2) приказ на границите и извор на податоците;
- 3) податоци за просторната единица со која се поврзува;
- 4) вид на промената, извор и датум на промената.

##### Член 3

Границите и промените на границите на сите просторни единици се внесуваат во топографски карти со размер од 1:25.000, или со поголем размер, во топографско-катастарски планови, авионски снимки или фото-карти во размер од 1:10.000 или со поголем размер.

##### Член 4

Најмала просторна единица за која се води приказ на границите од член 2 на овој закон е статистичкиот круг, кој е формиран и се води според критериумите дадени во Методологијата на Сојузниот завод за статистика од 1959 година.

Мрежата на статистичките кругови ја покрива целата територија на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

##### Член 5

Во водењето на единствената евиденција, границите на одделни просторни единици се определуваат според податоците што ќе ги утврди републичкиот односно покраинскиот орган надлежен за определување на подрачјата на одделни просторни единици, придржувајќи се притоа кон границите на формираните статистички кругови а за месните заедници - и кон деловите на тие кругови.

##### Член 6

Во водењето на Единствената евиденција, припадноста на секоја улица, куќен број, зграда или друг објект кон статистичкиот круг се утврдува врз основа на списоците (регистрите) што ги изработува органот надлежен за определување на називите на улиците, доделување на куќни броеви и водење евиденција, на списоците на улиците, куќните броеви, зградите и другите објекти.

##### Член 7

Единствената евиденција и Единствениот регистар претставуваат составен дел на системот за евидентирање, собирање, обработка и пренос на податоците и информациите што се обезбедуваат во рамките на општествениот систем за информирање (евиденцијата, статистиката, општественото кинговодство, општественото и просторното планирање и во други области на општествениот систем на информирањето).

##### Член 8

Единствениот регистар мора да ги опфаќа следните просторни единици: статистичките кругови, населбите, градовите, катастарските општини, месните заедници, општините, републиките и автономните покраини.

##### Член 9

Единствениот регистар го води сојузната организација надлежна за работи на статистиката, врз база на податоците од регистрите што се водат за териториите на републиките односно на автономните покраини.

##### Член 10

Органите односно организациите или заедниците што ги водат евиденциите за податоците содржани во Единствениот регистар се должни да им ги доставуваат, на надлежните органи односно организации што го водат Единствениот регистар, тековните податоци од член 2 на овој закон.

##### Член 11

Податоците на Единствената евиденција и на Единствениот регистар се јавни, освен податоците што претставуваат државна, воена, службена или деловна тајна.

##### Член 12

Функционерот кој раководи со сојузната организација надлежна за работи на статистиката ќе пропише:
 

- единствен начин за преземање на називите и шифрите на просторните единици;
- содржина на обрасците и датотеките;
- методологија за воведување и водење на Единствената евиденција и Единствениот регистар;
- единствени списоци на улиците и куќните броеви и упатство за нивното пополнување.

##### Член 13

Воведувањето на Единствената евиденција и на Единствениот регистар, изработката на списоците (регистрите) на улиците и куќните броеви и определувањето на припадноста на одделни улици, куќни броеви, згради и други објекти во статистичкиот круг според Единствената евиденција ќе се заврши до 1 јануари 1990 година.

Единствените шифри на просторните единици ќе се внесат во топографските карти и во топографско-катастарските планови за постојните регистри, при нивното редовно објавување.

До воведувањето на Единствениот регистар, податоците на магнетните медиуми, за постојните регистри ќе се преведат, со проектот за обработка, на единствениот шифрен систем во роковите од став 1 на овој член.

##### Член 14

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

**203.**

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

**УКАЗ****ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ЕВИДЕНЦИИТЕ ВО ОБЛАСТА НА ЗДРАВСТВОТО**

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за евиденциите во областа на здравството, што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 15 март 1988 година.

П бр. 814  
15 март 1988 година  
Београд

Претседател  
на Претседателството на  
СФРЈ,  
Лазар Мојсов, с. р.

Претседател  
на Собранието на СФРЈ,  
д-р Марјан Рожич, с. р.

**ЗАКОН****ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ЕВИДЕНЦИИТЕ ВО ОБЛАСТА НА ЗДРАВСТВОТО****Член 1**

Во Законот за евиденциите во областа на здравството („Службен лист на СФРЈ”, бр. 22/78) во член 23 се додава нов став 2, кој гласи:

„Податоците што се внесуваат во евиденциите од став 1 на овој член можат да се чуваат на микрофилм.”.

**Член 2**

Во член 25 став 1 бројот: „10.000” се заменува со бројот: „200.000”, а бројот: „50.000” со бројот: „2.000.000”.

Во став 2 бројот: „2.000” се заменува со бројот: „40.000”, а бројот: „10.000” со бројот: „400.000”.

**Член 3**

Во член 26 бројот: „5.000” се заменува со бројот: „100.000”, а бројот: „10.000” со бројот: „400.000”.

**Член 4**

Во член 27 бројот: „2.000” се заменува со бројот: „40.000”, а бројот: „5.000” со бројот: „200.000”.

**Член 5**

Во член 28 бројот: „2.000” се заменува со бројот: „40.000”, а бројот: „10.000” со бројот: „400.000”.

**Член 6**

Овој закон влегува со сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

**204.**

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

**УКАЗ****ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА УСЛОВИТЕ ЗА РАЗМЕНУВАЊЕ И ПРЕНЕСУВАЊЕ НА ДЕЛОВИ ОД ЧОВЕЧКОТО ТЕЛО ЗА ПРЕСАДУВАЊЕ ЗАРАДИ ЛЕКУВАЊЕ**

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за условите за разменување и пренесување на де-

лови од човечкото тело за пресадување заради лекување, што го усвои Собранието на СФРЈ на седницата на Сојузниот собор од 15 март 1988 година.

П бр. 815  
15 март 1988 година  
Београд

Претседател  
на Претседателството на  
СФРЈ,  
Лазар Мојсов, с. р.

Претседател  
на Собранието на СФРЈ,  
д-р Марјан Рожич, с. р.

**ЗАКОН****ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА УСЛОВИТЕ ЗА РАЗМЕНУВАЊЕ И ПРЕНЕСУВАЊЕ НА ДЕЛОВИ ОД ЧОВЕЧКОТО ТЕЛО ЗА ПРЕСАДУВАЊЕ ЗАРАДИ ЛЕКУВАЊЕ****Член 1**

Во Законот за условите за разменување и пренесување на делови од човечкото тело за пресадување заради лекување („Службен лист на СФРЈ”, бр. 43/82) во член 7 се додава став 2, кој гласи:

„Сојузниот орган на управата надлежен за работи на сообраќајот и врските, во спогодба со сојузниот орган на управата надлежен за работи на здравството и со сојузниот орган на управата надлежен за внатрешни работи, ќе донесе пропис за начинот на остварување на правото на пренесување во превозот на лица и делови од човечкото тело со средствата на јавниот сообраќај.”.

**Член 2**

Во член 12 став 1 бројот: „50.000” се заменува со бројот: „1.000.000”, а бројот: „100.000” - со бројот: „4.500.000”.

Во став 3 бројот: „5.000” се заменува со бројот: „100.000”, а бројот: „20.000” - со бројот „1.000.000”.

**Член 3**

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

**205.**

Врз основа на член 11 од Законот за средствата на Фондот на федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини во периодот од 1986 до 1990 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 75/85 и 31/87) и член 31 став 2 точка 2 од Статутот на Фондот на федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини („Службен лист на СФРЈ”, бр. 61/86), Собранието на Фондот на федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини, на 13 седница одржана на 29 февруари 1988 година, донесе

**ОДЛУКА****ЗА ГОДИШНАТА И МЕСЕЧНАТА АКОНТАЦИЈА НА СРЕДСТВОТА НА ФОНДОТ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА ЗА КРЕДИТИРАЊЕ НА ПОБРЗИОТ РАЗВОЈ НА СТОПАНСКИ НЕДОВОЛНО РАЗВИЕНИТЕ РЕПУБЛИКИ И АВТОНОМНИ ПОКРАИНИ ЗА 1988 ГОДИНА**

1. Височината на годишната аконтација на средствата на Фондот на федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини за 1988 година се утврдува во износ, и тоа:

– во милиони динари –

републики и автономни покраини	ВКУПНО	од тоа	
		со здружување на труд и средства	задолжителен заем
1	2	3	4
СР Босна и Херцеговина	164.718,8	90.908,4	73.810,4
СР Македонија	64.871,0	35.802,3	29.068,7
СР Словенија	218.212,8	120.431,6	97.781,2
СР Србија надвор од терит. на автоном. покраини	262.810,9	208.251,4	54.559,5
САП Војводина	120.568,8	95.538,8	25.030,0
САП Косово	26.889,1	21.306,9	5.582,2
СР Хрватска	285.809,2	157.738,1	128.071,1
СР Црна Гора	26.923,5	14.859,0	12.064,5
<b>ВКУПНО:</b>	<b>1.170.804,1</b>	<b>744.836,5</b>	<b>425.967,6</b>

2. Месечните аконтации на средствата на Фондот од точка 1 на оваа одлука се утврдуваат во следните износи:

– во милиони динари –

републики и автономни покраини	ВКУПНО	од тоа	
		со здружување на труд и средства	задолжителен заем
1	2	3	4
СР Босна и Херцеговина	13.726,6	7.575,7	6.150,9
СР Македонија	5.405,9	2.983,5	2.422,4
СР Словенија	18.184,4	10.036,0	8.148,4
СР Србија надвор од терит. на автоном. покраини	21.900,9	17.354,3	4.546,6
САП Војводина	10.047,4	7.961,6	2.085,8
САП Косово	2.240,8	1.775,6	465,2
СР Хрватска	23.817,4	13.144,8	10.672,6
СР Црна Гора	2.243,6	1.238,2	1.005,4
<b>ВКУПНО:</b>	<b>97.567,0</b>	<b>62.069,7</b>	<b>35.497,3</b>

3. Оваа одлука ќе се применува од 1 јануари 1988 година.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

**Собрание на Фондот на федерацијата за кредитирање на побрзот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини**

02 Број: 237/3-88  
29 февруари 1988 година  
Белград

Претседател  
на Собранието на Фондот,  
**Горѓе Јанковиќ, с. р.**

## 206.

Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ, на седницата од 12 ноември 1987 година, го разгледа Извештајот на Сојузниот секретаријат за правосудство и организација на сојузната управа за остварувањето на основите на системот и на трансформацијата на државната управа, со мислењата, предлозите и иницијативите на Стручниот совет за областа на државната управа во тој секретаријат и оцените и ставовите на Сојузниот извршен совет за споменатиот извештај и, врз основа на чл. 137 и 326 од Деловникот на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ, Собранието на СФРЈ, тргнувајќи од оцените, ставовите и предлозите на работните тела на Сојузниот собор, како и мислењата, оцените и предлозите што се изнесени во расправата на

седниците на Соборот, на седницата на Сојузниот собор од 15 март 1988 година, донесе

## ЗАКЛУЧОЦИ

### ЗА НАТАМОШНИТЕ ЗАДАЧИ ВО ОСТВАРУВАЊЕТО НА ОСНОВИТЕ НА СИСТЕМОТ И НА ТРАНСФОРМАЦИЈАТА НА ДРЖАВНАТА УПРАВА ВО СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

1. Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ го прифаќа Извештајот на Сојузниот секретаријат за правосудство и организација на сојузната управа за остварувањето на основите на системот и на трансформацијата на државната управа, со мислењата, предлозите и иницијативите на Стручниот совет за областа на државната управа во тој секретаријат и со оцените и ставовите на Сојузниот извршен совет за споменатиот извештај.

Соборот смета дека и натаму се актуелни проблемите и насоките за нивното решавање што се содржани во неговите заклучоци донесени на 1 јуни 1983 година, што се однесуваат на Програмата за активностите на Сојузниот извршен совет врз натамошната трансформација на сојузната управа („Службен лист на СФРЈ“, бр. 29/83), па е неопходно интензивно да продолжи работата врз доследно остварување на тие заклучоци.

Соборот секоја година при разгледувањето на посебните извештаи за остварувањето на трансформацијата на сојузната управа укажуваше на потребата од поефикасно решавање на постојните проблеми. На таа потреба посебно укажуваат и целите и определувањата што се предвидени со Програмата на мерки и активности за соборување на инфлацијата и стабилизација на стопанството, како и претстојните промени на Уставот на СФРЈ.

Соборот оценува дека процесот за трансформација на државната управа и на целокупната администрација во општеството, а во тој склоп и на сојузната управа, бавно и нецелосно се остварува. Државната управа се уште не е доволно оспособена за извршување на своите основни функции, ниту е доволно иницијативна, експедитивна, квалификувана, рационално организирана, модерно технички опремена, одговорна и приспособена кон делегатскиот собраниски систем.

2. Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ истакнува дека собранијата на општествено-политичките заедници, нивните извршни органи и органите на управата на општествено-политичките заедници своите активности треба да ги сосредоточат кон што побрзо решавање на проблемите што се забележани во остварувањето на основите на системот и на трансформацијата на државната управа, како што се: недоволната насоченост на државната управа кон нејзината основна функција – спроведување на утврдена политика и извршување на законите, другите прописи и општи акти; непрецизностите и недореченостите на содржината на функциите за следење на состојбата и одговорноста за таа состојба на извршните органи на собранијата на општествено-политичките заедници и на органите на управата во сите, односно во одделни области од општествениот живот; недоволната ефикасност во работата на органите што вршат инспекциски надзор и други контролно-надзорни функции; слабостите и недоследностите во односите на вертикалната поврзаност помеѓу органите на општествено-политичките заедници во извршувањето на законите, другите прописи и општи акти; концепциската недограденост и несоодветната нормативна уреденост на одделни институции што спаѓаат во основите на системот на државната управа (еднообразно утврдување на положбата, функциите и составот на извршните органи на собранијата на општествено-политичките заедници, нивната работно-персонална поврзаност со органите на управата, дуплирањето и паралелизмот во организирањето и работата итн.); нерационалната организираност, преголемiot број вработени, непрецизноста во определувањето на надлежноста и остварувањето на одговорноста; недостигот на одделни инструменти и некористењето на постојните во функционалното поврзување на органите на управата меѓусебно (хоризонтално и вертикално), со другите државни органи, како и со организациите на здружен труд, другите самоуправни организации и заедници и здруженија; тенденциите во развојот кон функционерска управа, нагласените хиерархиски односи, за што придонесоа и слабостите во наградувањето и управата (уровниловка, осипување на креативните и високоградните кад-

ри, немотивираност за работа, издвојување на функционерите и на раководните работници од распределбата во работната заедница и др.); недостатоците во самоуправното организирање (постојно на два вила работни заедници, при што едниот од нив и не се остварува); неадекватната општествено-економска положба на високостручните и креативни кадри вработени во државната управа; неадекватната кадровска политика во органите на управата (особено при изборот на кадрите, нивното стручно оспособување и напредување); релативно нискиот степен на техничко-технолошка модернизација на работните процеси и средствата за работа во органите на управата на сите општествено-политички заедници.

Со поефикасно решавање на овие проблеми, помегу другото, би се обезбедило: доследно остварување и заштита на правата и на правните интереси на работните луѓе и граѓаните и на нивните организации, заедници и здруженија; успешно остварување и заштита на уставноста и законитоста; заштита и развој на основниот продукционен однос; остварување на самоуправањето и власта на работничката класа; побрз развој на општествено-економскиот и политичкиот систем; остварување на заедничките интереси во федерацијата, целосна рамноправност на народите и народностите на Југославија и на другите основни вредности на социјалистичкото самоуправно општество.

Заради тоа, а особено заради рационално користење на средствата за општа и заедничка потрошувачка, началување на трошоците за вршење на административно-стручните, помошните и со нив слични работи, едновремено јакнење на акумулативната и репродуктивната способност на стопанството, неопходно е и другите државни органи, организациите на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници, општествено-политичките и другите општествени организации, работните заедници и нивните органи, како и другите форми на општествено организирање да преземат и да ги забрзаат активностите за унапредување на организацијата и начинот на работата на службите кои за нив вршат административно-стручни, помошни и со нив слични работи, да го намалат бројот на вработените и сл. Со тоа ќе се создадат услови и за поефикасно дејствување на органите што ги вршат функциите на државната управа.

3. Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ ги обврзува Сојузниот извршен совет, сојузните органи на управата и сојузните организации, правосудните и другите органи во федерацијата, службите на Собранието на СФРЈ, како и службите на другите сојузни органи, во рамките на своите права, должности и одговорности, што побргу да преземат мерки и активности за поцелосно и доследно остварување на процесот за сопствена трансформација, а особено во поглед на унапредувањето на организацијата и начинот на работа. Заради тоа е неопходно:

1) Сојузниот извршен совет, во соработка со соодветните органи и организации, да му предложи на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ, измени и дополненија на Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата, на Законот за организацијата и делокругот на сојузните органи на управата и на сојузните организации, како и организационите решенија во другите сојузни закони и прописи. Со тие измени и дополненија треба особено:

- да се утврдат адекватни инструменти во односите на Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата, од една страна, и на соодветните републички и покраински органи од друга, во поглед на спроведувањето на политиката на федерацијата и извршувањето на сојузните закони, другите сојузни прописи и општи акти, посебно во случаите кога органите на управата во републиките и автономните покраини непосредно ги извршуваат сојузните прописи;

- да се разработат и прецизираат односите на Сојузниот извршен совет и на сојузните органи на управата меѓусебно и спрема Собранието на СФРЈ, Претседателството на СФРЈ, самоуправните организации и заедници, другите организации и здруженија во федерацијата, општествено-политичките организации и општествените организации во федерацијата;

- да се оствари рационална организација на сојузната управа, адекватна концентрација, односно обединување на управните и стручните работи од делокругот на сојузната управа и на стручните служби на сојузните органи;

- да се преиспита важечката концепција според која функционерите кои раковолат со определени сојузни органи на управата едновремено се и членови на Сојузниот извршен совет;

- да се формираат со договор на Собранието на СФРЈ, на Сојузниот извршен совет, сојузните органи на управата и на други сојузни органи, како и општествено-политички организации и самоуправни интересни заедници во федерацијата, определени заеднички стручни, технички и други служби за вршење на стручни и други работи за потребите на наведените сојузни органи, организации и заедници во федерацијата;

- да се обезбеди самостојност (организациона и функционална) на сојузните органи на управата и на сојузните организации, и во согласност со тоа, одговорност за вршењето на утврдените надлежности и задачи и работи од делокругот, а особено на инспекциските и другите контролно-надзорни служби во федерацијата. Во врска со тоа треба да се разгледа и прашањето за формирање на сојузна управа за инспекција која би вршела надзор над примената на сојузните прописи и општи акти за сојузната управа и би им предлагала на надлежните сојузни органи преземање на соодветни мерки;

- да се преиспитаат постојните решенија за остварувањето на самоуправните права, должности и одговорности и за самоуправното организирање на работниците во работната заедница на органот на управата и на оние што вршат стручни, административни, помошни и со нив слични работи за органите на управата, како и прашањата за стекнувањето, утврдување и распоредување на доходот и распределба на средствата за лични доходи и за заедничка потрошувачка во сојузните органи на управата и стручните служби на сојузните органи, посебно од аспект на обезбедување соодветно наградување по основа на трудот и резултатите од трудот на работните заедници во целост и на секој член на работната заедница посебно;

2) сите сојузни органи и работни заедници во тие органи постојано преземаат мерки за подобрување на постојната квалификациона кадровска структура со вработување на млади, високостручни и креативни кадри од здружениот труд, органите на управата во републиките и автономните покраини, научните и стручни институции и слично, со едновремено началување на вкупниот број на вработените. За тоа треба да придонесе и планската и организирана работа врз стручното образование и усовршување на вработените, воведување на современи средства и методи за работа и др.;

3) Сојузниот извршен совет, односно сојузните органи на управата и сојузните организации, во поголема мера отколку досега ја засноваат својата работа врз научните и стручните сознанија, посебно во предлагањето на политиката и подготвувањето и предлагањето на сојузните прописи, заради остварување на најдобри ефекти во практиката, како и во спроведувањето на утврдената политика на федерацијата и извршувањето на позначајните сојузни прописи, во организирањето на сојузната управа и сл.

Потребно е што побргу да се изградат и еднообразни основни критериуми за организирање и вреднување на задачите и работите на државната управа и на административната во целост и на одделни нејзини делови во Социјалистичка Федеративна Република Југославија (според територијален, односно функционален принцип).

Исто така би требало да се утврди единствена методологија за следење на применувањето на ефектите од важечките сојузни прописи и други мерки, заснована врз научни сознанија и модерни технички دستигања, заради ефикасно остварување на политиката на федерацијата и извршување на сојузните прописи.

4. Овие заклучоци ќе се објават во „Службен лист на СФРЈ“.

Собрание на СФРЈ

Бр 06.2-25/88  
15 март 1988 година  
Белград

Претседател  
на Собранието на СФРЈ,  
д-р Марјан Рожич, с. р.

Претседател  
на Сојузниот собор,  
Омер Курпејовиќ, с. р.



207.

Врз основа на член 223 став 1 од Царинскиот закон („Службен лист на СФРЈ”, бр. 10/76, 36/79, 52/79, 12/82, 61/82, 7/84, 25/85 и 38/86), на предлог од сојузниот секретар за финансии, по претходно прибавено мислење од претседателот на Сојузниот комитет за туризам, Сојузниот извршен совет донесува

### ОДЛУКА

**ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ТУРИСТИЧКИ НАСЕЛБИ, НАУТИЧКИ ЦЕНТРИ, МАРИНИ И МОТЕЛИ НА МАГИСТРАЛНИТЕ ПАТИШТА ВО КОИ МОЖАТ ДА СЕ ОТВОРААТ СЛОБОДНИ ЦАРИНСКИ ПРОДАВНИЦИ**

1. Во Одлуката за определување на туристички населби, наутички центри, марини и мотели на магистралните патишта во кои можат да се отвораат слободни царински продавници („Службен лист на СФРЈ”, бр. 47/86, 21/87, 31/87 и 53/87) во точка 1 во одделот:

„Во СР Босна и Херцеговина”, по редниот број 31 се додаваат нови ред. бр. 32 до 35, кои гласат:

- „32. „Градачац” – Градачац
- 33. „Столац” – Столац
- 34. „Витез” – Витез
- 35. „Биелина” – Биелина.”

Во одделот „Во СР Црна Гора”, по редниот број 21 се додаваат нови ред. бр. 22 до 28, кои гласат:

- „22. „Титоград” – Титоград
- 23. „Котор” – Котор
- 24. „Цетиње” – Цетиње
- 25. „Биело Поле” – Биело Поле
- 26. „Плевља” – Плевља
- 27. „Игало” – Херцег Нови
- 28. „Будва” – Будва.”

Во одделот: „Во СР Хрватска”, по редниот број 136 се додаваат нови ред. бр. 137 до 150, кои гласат:

- „137. „Славонски Брод” – Славонски Брод
- 138. „Стон” – Стон
- 139. „Карловац” – Карловац
- 140. „Петриња” – Петриња
- 141. „Крапинске Топлице” – Крапинске Топлице
- 142. „Муртер” – Муртер
- 143. „Каприе” – Каприе
- 144. „Книн” – Книн
- 145. „Асу” – Водице
- 146. „Трибуњ” – Трибуњ
- 147. „Тиесно” – Тиесно
- 148. „Језера” – Језера
- 149. „Винковци” – Винковци
- 150. „Вуковар” – Вуковар.”

Во одделот: „Во СР Словенија” по редниот број 36 се додаваат нови ред. бр. 37 до 40, кои гласат:

- „37. „Мозирје” – Мозирје
- 38. „Шентил” – Шентил
- 39. „Словенска Бистрица” – Словенска Бистрица
- 40. „Дравоград” – Дравоград.”

Во одделот: „Во СР Србија”, по редниот број 41 се додаваат нови ред. бр. 42 до 46, кои гласат:

- „42. „Тамнава” – Уб
- 43. „Љубовија” – Љубовија
- 44. „Козник” – Александровац
- 45. „Звезда” – Брус
- 46. „Параќин” – Параќин.”

2. Во точка 3 во одделот: „Во СР Босна и Херцеговина”, по редниот број 1 се додава редниот број 2, кој гласи: „2. „3 април” – Пале.”

3. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Е.п. бр. 62  
11 февруари 1988 година  
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,  
Јанез Земљарич, с. р.

208.

Врз основа на член 129 од Законот за основите на безбедноста во железничкиот сообраќај („Службен лист на СФРЈ”, бр. 77/87), Сојузниот комитет за сообраќај и врски пропишува

### ПРАВИЛНИК

**ЗА ЛЕГИТИМАЦИЈАТА НА СОЈУЗНИОТ ИНСПЕКТОР ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ**

#### Член 1

Легитимацијата на сојузниот инспектор за безбедност на железничкиот сообраќај (во натамошниот текст: легитимацијата) ја издава Сојузниот комитет за сообраќај и врски според образецот што е отпечатен кон овој правилник и е негов составен дел.

#### Член 2

Големината на легитимацијата е 110 mm × 80 mm.

#### Член 3

Легитимацијата се печати на цврста хартија, на јазиците и писмата на народите на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, и од надворешните страни е преслечена со скај во црвена боја.

#### Член 4

Евиденцијата за издадените легитимации ја води Сојузниот комитет за сообраќај и врски. Евиденцијата содржи: име и презиме на лицето на кое му е издадена легитимацијата, регистарски број, датум на издавањето, ознака на серијата и сервиски број и рубрика за забелешки.

#### Член 5

По престанувањето на овластувањето на сојузниот инспектор за безбедност на железничкиот сообраќај, имателот на легитимација е должен легитимацијата веднаш, а најдоцна во рок од три дена, да му ја врати на Сојузниот комитет за сообраќај и врски.

#### Член 6

Ако сојузниот инспектор за безбедност на железничкиот сообраќај ја изгуби легитимацијата, за тоа ќе го извести Сојузниот комитет за сообраќај и врски и ќе ја огласи како неважечка во „Службен лист на СФРЈ”, на свој трошок.

Врз основа на потврдата за огласувањето на легитимацијата како неважечка, Сојузниот комитет за сообраќај и врски издава дуплика на легитимацијата.

#### Член 7

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 644/3  
4 март 1988 година  
Белград

Заменик на претседателот  
на Сојузниот комитет за  
сообраќај и врски,  
Андреј Грахов, с. р.

**ОБРАЗЕЦ  
НА ЛЕГИТИМАЦИЈАТА НА СОЈУЗНИОТ ИНСПЕКТОР  
ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАКАЈ**

Првата надворешна страница на кориците

Г Р Б  
НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА  
РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

Првата внатрешна страница

ЛЕГИТИМАЦИЈА  
НА СОЈУЗНИОТ ИНСПЕКТОР ЗА БЕЗБЕДНОСТ  
НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАКАЈ

Првата внатрешна страница на кориците

Место за  
фотографија  
со големина  
3 x 4 cm

\_\_\_\_\_  
(Потпис на имателот на легитимацијата)

Втората внатрешна страница

СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА  
РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

СОЈУЗЕН КОМИТЕТ ЗА СООБРАКАЈ И ВРСКИ

Рег. бр. \_\_\_\_\_

Сер. бр. YU \_\_\_\_\_

Третата внатрешна страница

СОЈУЗНИОТ ИНСПЕКТОР ЗА БЕЗБЕДНОСТ  
НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАКАЈ

---

(Презиме, татково име и име)

е овластен врз основа на чл. 128, 130, 131, 132, 133, 134 и 135 од Законот за основите на безбедноста во железничкиот сообраќај („Службен лист на СФРЈ”, бр. 77/87) да врши работи на инспекција на безбедноста на железничкиот сообраќај на територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и ги има сите права и овластувања што со овој закон му се дадени на сојузниот инспектор.

Петтата внатрешна страница

---

Четвртата внатрешна страница

---

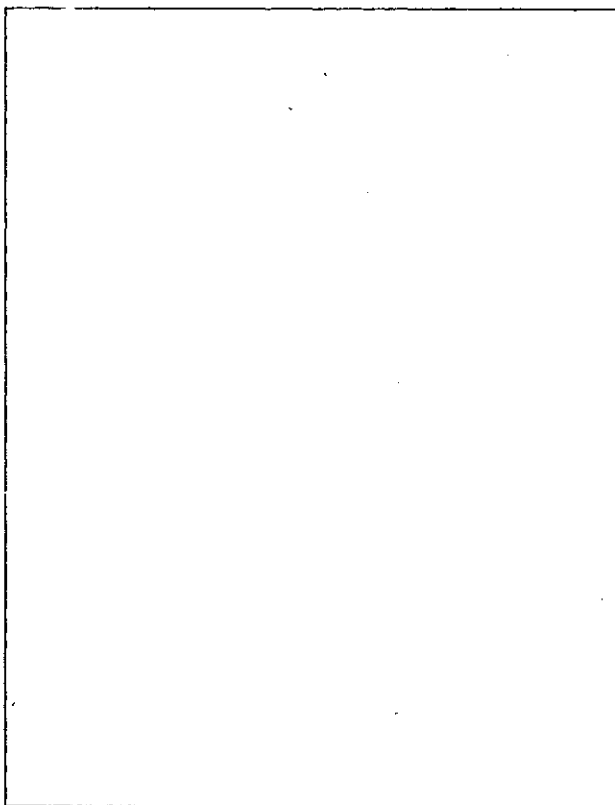
Шестата внатрешна страница

---

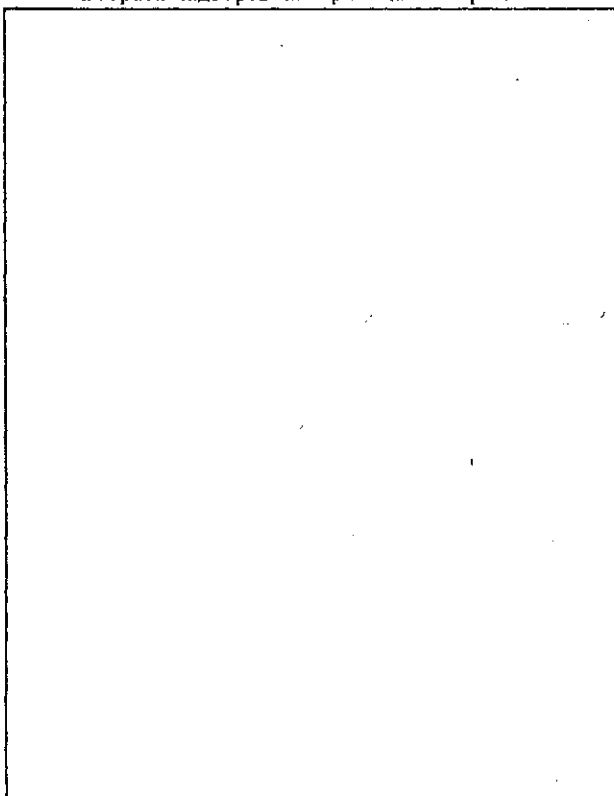
(Место и датум на издавањето)

(М. П.) \_\_\_\_\_  
(Потпис на претседателот на Сојузниот комитет за сообраќај и врски)

Втората внатрешна страница на кориците



Втората надворешна страница на кориците

**209.**

Врз основа на член 49 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

**ПРАВИЛНИК**

**ЗА ПОБЛИСКАТА СОДРЖИНА НА ТЕХНИЧКОТО УПАТСТВО СО КОЕ МОРААТ ДА БИДАТ СНАБДЕНИ УРЕДИТЕ ОД ОБЛАСТА НА РАДИОКОМУНИКАЦИИТЕ, АУДИО И ВИДЕО ТЕХНИКАТА НАМЕНЕТИ ЗА УПОТРЕБА ВО ДОМАКИНСТВО**

**Член 1**

Техничкото упатство со кое мораат да бидат снабдени уредите од областа на радиокомуникациите, аудио и видео техниката наменети за употреба во домаќинство мора да содржи:

- 1) предупредувања на опасностите што можат да настанат при употребата на уредот и начин на нивното отстранување;
- 2) мерки на претпазливост што се однесуваат на безбедноста, приклучувањето, монтирањето и работата на уредот;
- 3) начин на подготовка на уредот за работа, начин и шема на поврзувањето со други уреди и додатни делови;
- 4) распоред и објаснение на функциите на достапните регулатори и покажувачи и постапка за пуштање на уредот во работа;
- 5) опис на евентуалните пречки што можат да го сметаат уредот во работата и начин на отстранување на тие пречки;
- 6) спецификација на карактеристиките на уредот и на влезно-излезните приклучоци, сигналите и напојувањето;
- 7) функционален опис на работата на уредот со блок-шема;
- 8) начин на одржување на уредот и начин на отстранување на одделни дефекти;
- 9) список на составните делови на уредот за замена, со број за порачка;
- 10) електрична шема на уредот, со ознака на компонентите што имаат безбедносна функција;
- 11) приказ на положбата на составните делови.

**Член 2**

Овој правилник влегува во сила по истекот на шест месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 07-93/273  
8 декември 1987 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

**210.**

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

**ПРАВИЛНИК**

**ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ПЕСТИЦИДИ**

**Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за пестициди кои ги имаат следните називи и ознаки:

- |  |              |
|--|--------------|
| 1) Пестициди. DDT, технички. Технички услови     | JUS H.P1.050 |
| 2) Пестициди. Симазин, технички. Технички услови | JUS H.P1.052 |

3) Пестициди. Линдан, технички. Технички услови	JUS H.P1.053
4) Испитување на пестициди. Цирам, технички. Определување на содржината на активна супстанција	JUS H.P8.063
5) Испитување на пестициди. Цирам, технички. Определување на содржината на цинк	JUS H.P8.064
6) Испитување на пестициди. Манеб, технички. Определување на содржината на активна супстанција	JUS H.P8.069
7) Испитување на пестициди. DDT, технички. Определување на содржината на p, p' - DDT	JUS H.P8.080
8) Испитување на пестициди. DDT, технички. Определување на содржината на вкупниот органски врзан хлор	JUS H.P8.081
9) Испитување на пестициди. DDT, технички. Определување на содржината на хлор што може да се хидролизира	JUS H.P8.082
10) Испитување на пестициди. DDT, технички. Определување на содржината на хлоралхидрат	JUS H.P8.083
11) Испитување на пестициди. DDT, технички. Определување на содржината на киселини. Волуметриски метод	JUS H.P8.084
12) Испитување на пестициди. DDT, технички. Определување на содржината на киселини. Потенциометриски метод	JUS H.P8.085
13) Испитување на пестициди. DDT, технички. Определување на содржината на цврсти материи нерастворливи во ацетон	JUS H.P8.086
14) Испитување на пестициди. DDT, технички. Определување на точката на зацврстување	JUS H.P8.087
15) Испитување на пестициди. DDT, технички. Определување на точката на топење на издвоениот p, p' - DDT	JUS H.P8.088
16) Испитување на пестициди. Атразин, технички. Определување на содржината на активна супстанција. Метод на гасна хроматографија	JUS H.P8.089
17) Испитување на пестициди. Атразин, технички. Определување на содржината на вкупниот хлортриазин. Потенциометриски метод	JUS H.P8.090
18) Испитување на пестициди. Атразин, технички. Определување на материи нерастворливи во хлороформ	JUS H.P8.091
19) Испитување на пестициди. Симазин, технички. Определување на содржината на активна супстанција. Метод на гасна - течна хроматографија	JUS H.P8.092
20) Испитување на пестициди. Симазин, технички. Определување на вкупната содржина на хлортриазин. Потенциометриски метод	JUS H.P8.093
21) Испитување на пестициди. Симазин, технички. Определување на материи растворливи во п-хексан	JUS H.P8.094
22) Испитување на пестициди. Линдан, технички. Определување на содржината на гама-изомери	JUS H.P8.095
23) Испитување на пестициди. Линдан, технички. Определување на точката на топење	JUS H.P8.096
24) Испитување на пестициди. Линдан, технички. Определување на содржината на киселини како H <sub>2</sub> SO <sub>4</sub>	JUS H.P8.097
25) Испитување на пестициди. Линдан, технички. Определување на цврсти материи нерастворливи во ацетон	JUS H.P8.098.

## Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

## Член 3

Освен југословенските стандарди JUS H.P8.063, JUS H.P8.064 и JUS H.P8.069, чие применување не е задолжително, југословенските стандарди од член 1 на овој

правилник се задолжителни во целина, а ќе се применуваат на пестициди што ќе се произведат односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

## Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат југословенските стандарди кои ги имаат следните називи и ознаки:

1. 1,1,1-трихлор-2,2-ди (p-хлорфенил) етан, технички. DDT, технички	JUS H.B5.028
2. 2-хлор 4,6-бис (етиламино) - 1,3,5-триазин, технички (симазин)	JUS H.B5.041
3. 1,2,3,4,5,6-хексахлорциклохексан, технички (линдан)	JUS H.B5.042

донесени со Правилникот за југословенските стандарди за пестициди („Службен лист на СФРЈ”, бр. 29/80).

## Член 5

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за југословенските стандарди за методите за испитување на пестициди („Службен лист на СФРЈ”, бр. 29/80).

## Член 6

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 07-05-93/60  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

## 211.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

## ПРАВИЛНИК

## ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ФЕРМЕНТИРАН И СУРОВ ТУТУН ВО ЛИСТ

## Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за ферментиран и суров тутун во лист кои ги имаат следните називи и ознаки:

1) Ферментиран тутун во лист. Херцеговски тип на тутун	JUS E. P1.024
2) Суров тутун во лист. Ориенталски ароматичен тип на тутун	JUS E. P1.110
3) Суров тутун во лист. Ориенталски дополнителен тип на тутун	JUS E. P1.111
4) Суров тутун во лист. Херцеговски тип на тутун	JUS E. P1.112
5) Суров тутун во лист. Тип на тутун Берлеј (Burley)	JUS E. P1.113
6) Суров тутун во лист. Тип на тутун Виржинија	JUS E. P1.114

## Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

## Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целина, а ќе се применуваат на ферментиран и суров тутун во лист што ќе се произведе односно увезе од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

## Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи југословенскиот стандард кој го има следниот назив и ознака.

Ферментиран тутун во лист. Херцеговски тип на тутун — — — — — **JUS E. F1.024**  
донесен со Правилникот за југословенските стандарди за суров и ферментиран тутун во лист („Службен лист на СФРЈ”, бр. 56/86).

## Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеца од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 07-05-93/48  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Букашин Драгоевиќ, с. р.

## 212.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

### ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА АМБАЛАЖА ОД ДРВО

## Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за амбалажа од дрво кои ги имаат следните називи и ознаки:

- |   |                     |
|---|---------------------|
| 1) Амбалажа од дрво. Летварица, длабока, отворена 500 mm × 400 mm — — | <b>JUS D.F1.041</b> |
| 2) Амбалажа од дрво. Летварица, длабока, отворена 500 mm × 300 mm — — | <b>JUS D.F1.401</b> |
| 3) Амбалажа од дрво. Летварица, плетка, отворена 500 mm × 300 mm — —  | <b>JUS D.F1.411</b> |
| 4) Амбалажа од дрво. Летварица, плетка, отворена 500 mm × 400 mm — —  | <b>JUS D.F1.412</b> |

## Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

## Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целина, а ќе се применуваат на амбалажа од дрво што ќе се произведе односно увезе од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

## Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат југословенските стандарди кои ги имаат следните називи и ознаки:

- |  |   |
|--|---|
| 1) Амбалажа од дрво. Летварица за овошје и зеленчук — — — — —    | <b>JUS D.F1.401</b><br>донесен со Решението за југословенските стандарди од областа на амбалажа од дрво („Службен лист на СФРЈ”, бр. 35/63) |
| 2) Амбалажа од дрво. Плетка летварица за праски — — — — —        | <b>JUS D.F1.411</b>   |
| 3) Амбалажа од дрво. Голема плетка летварица за праски — — — — — | <b>JUS D.F1.412</b><br>донесени со Решението за југословенските стандарди за амбалажа од дрво („Службен лист на СФРЈ”, бр. 47/64)           |
| 4) Амбалажа од дрво. Длабока отворена летварица — — — — —        | <b>JUS D.F1.041</b><br>донесен со Решението за југословенските стандарди за амбалажа од дрво („Службен лист на СФРЈ”, бр. 3/66).            |

## Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеца од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 07-05-93/62  
5 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Букашин Драгоевиќ, с. р.

## 213.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

### ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА ПРИРОДЕН ГАС

## Член 1

Со овој правилник се пропишува југословенскиот стандард за природен гас кој го има следниот назив и ознака:

Природен гас. Определување на точката на росење на водата од природен гас. Примена на хигрометарот со кондензација на разладената површина — — — — — **JUS H.F8.302**

## Член 2

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е составен дел на овој правилник, а се објавува во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

## Член 3

Применувањето на југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник не е задолжително.

## Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеца од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 07-05-93/56  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Букашин Драгоевиќ, с. р.

## 214.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

### ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ЦИНК, ЗА ЛЕГУРИ ОД ЦИНК И АНТИМОН

## Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за цинк, за легури од цинк и антимон кои ги имаат следните називи и ознаки:

- |   |                     |
|---|---------------------|
| 1) Цинк во блок. Технички услови —                            | <b>JUS C.E1.020</b> |
| 2) Легури на цинк за леење во блок. Технички услови — — — — — | <b>JUS C.E1.050</b> |

3) Рафиниран антимон во блок. Технички услови — — — — — JUS C.E1.200

#### Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

#### Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целина, а ќе се применуваат на цинк, на легури од цинк и на антимон што ќе се произведат односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

#### Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат југословенските стандарди кои ги имаат следните називи и ознаки:

1) Цинкови легури за леење — — — JUS C.E1.050  
2) Рафиниран антимон во блок — — JUS C.E1.200  
донесени со Решението за југословенските стандарди од областа на обоените метали („Службен лист на СФРЈ”, бр. 7/63)

3) Цинк во плочи. Технички услови за изработка и испорака — — — — — JUS C.E1.020  
донесен со Решението за југословенските стандарди за цинк и цинк-лим („Службен лист на СФРЈ”, бр. 16/70).

#### Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 07-05-93/58  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

### 215.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

## ПРАВИЛНИК

### ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ПРОСТОРНИ ПОТРЕБИ НА ИНВАЛИДИТЕ ВО ЗГРАДИТЕ И ОКОЛИНАТА

#### Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за просторни потреби на инвалидите во зградите и околината кои ги имаат следните називи и ознаки:

1) Просторни потреби за инвалидите во зградите и околината. Рамни комуникациски површини. Пристапи и премини — — — — — JUS U.A9.201

2) Просторни потреби за инвалидите во зградите и околината. Рамни комуникациски површини. Пешачки премини и зони — — — — — JUS U.A9.202

3) Просторни потреби за инвалидите во зградите и околината. Рамни комуникациски површини. Наклон и висина на рабната линија на тротоарот — — — — — JUS U.A9.203

4) Просторни потреби за инвалидите во зградите и околината. Рамни комуникациски површини. Места за паркирање — — — — — JUS U.A9.204

5) Просторни потреби за инвалидите во зградите и околината. Рамни комуникациски површини. Свртување на инвалидски колички — — — — — JUS U.A9.205

#### Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

#### Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целина, а ќе се применуваат на просторни потреби на инвалидите во зградите и околината од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

#### Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 07-05-93/59  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

### 216.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

## ПРАВИЛНИК

### ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА ОСНОВНИ ИСПИТУВАЊА НА ВЛИЈАНИЕТО НА ОКОЛИНАТА

#### Член 1

Со овој правилник се пропишува југословенскиот стандард за основни испитувања на влијанието на околината кој го има следниот назив и ознака:

Основни испитувања на влијанието на околината. Постапка Т: Лемење — — JUS N.A5.780

#### Член 2

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е составен дел на овој правилник, а се објавува во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

#### Член 3

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е задолжителен во целина, а ќе се применува на основните испитувања на влијанието на околината од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

#### Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат југословенските стандарди кои ги имаат следните називи и ознаки:

1) Основни испитувања на влијанието на околината. Постапка Т: Лемење — — JUS N.A5.780

2) Основни испитувања на влијанието на околината. Постапка Т: Лемење. Уред за испитување на лемливоста со методата на капка — — — — — JUS N.A5.781

донесени со Решението за југословенските стандарди од областа на методите на испитувањето во електрониката („Службен лист на СФРЈ”, бр. 26/72);

3) Основни испитувања на влијанието на околината. Постапка Та: Лемливост на печатените плочи и основните ламинати обложени со метална фолија — — — — — JUS N.A5.783  
донесен со Правилникот за југословенските стандарди за основни испитувања на влијанието на околината („Службен лист на СФРЈ”, бр. 52/80).

## Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 07-05-93/55  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

## 217.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

### ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ПРОЕКТИРАЊЕ И ГРАДЕЊЕ НА ГРАДСКИ СООБРАКАЈНИЦИ

## Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за проектирање и градење на градски сообраќајници кои ги имаат следните називи и ознаки:

- |   |              |
|---|--------------|
| 1) Проектирање и градење на градски сообраќајници. Класификација на сообраќајници. Вредност на сметковните брзини — — — — — | JUS U.C1.020 |
| 2) Проектирање и градење на градски сообраќајници. Елементи на попречниот профил на пешачките патеки — — —                  | JUS U.C1.023 |

## Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

## Член 3

Применувањето на југословенските стандарди од член 1 на овој правилник не е задолжително.

## Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 07-05-93/54  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

## 218.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

### ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА АМБАЛАЖА И ТОВАР

## Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за амбалажа и товар кои ги имаат следните називи и ознаки:

- |   |              |
|---|--------------|
| 1) Транспортна (товарна) амбалажа. Мери на цврста амбалажа со правоаголна основа — — — — —                                  | JUS Z.M0.001 |
| 2) Амбалажа (товарна). Товарни единици. Термини, дефиниции и мери — — — — —   | JUS Z.M0.002 |
| 3) Товар. Означување на товарот. Општи барања — — — — —   | JUS Z.M6.010 |
| 4) Товар. Натписи на амбалажата што се однесуваат на ракување, превоз и складирање. Термини и големина на знаците — — — — — | JUS Z.M6.011 |
| 5) Товар. Графички симболи за обележување начинот на ракување со товари-те (стоките) — — — — —                              | JUS Z.M6.012 |

## Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

## Член 3

Освен југословенските стандарди JUS Z.M0.002 и JUS Z.M6.011, чие применување не е задолжително, југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целина, а ќе се применуваат на амбалажа и товар што ќе се произведат односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

## Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за југословенскиот стандард за транспортна амбалажа („Службен лист на СФРЈ“, бр. 29/80).

## Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 07-05-93/53  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

## 219.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

### ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА ПЛАСТИЧНИ МАСИ

## Член 1

Со овој правилник се пропишува југословенскиот стандард за пластични маси кој ги има следниот назив и ознака:

- |   |              |
|---|--------------|
| Пластични маси. Винилхлорид хомополимери и кополимери. Определување на содржината на хлорот — — — — — | JUS G.S1.506 |
|---|--------------|

## Член 2

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е составен дел на овој правилник, а се објавува во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

## Член 3

Применувањето на југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник не е задолжително.



## Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 07-05-93/52  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

## 220.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

### ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА ЕЛЕКТРИЧНИ АПАРАТИ ЗА ДОМАКИНСТВО

## Член 1

Со овој правилник се пропишува југословенскиот стандард за електрични апарати за домаќинство кој го има следниот назив и ознака:

Електрични апарати за домаќинство.  
Машини за миење садови. Типски комплет на садови и прибор за испитување — JUS N.M2.131

## Член 2

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е составен дел на овој правилник, а се објавува во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

## Член 3

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е задолжителен во целина, а ќе се применува на електрични апарати за домаќинство што ќе се произведат односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

## Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеца од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 07-05-93/51  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

## 221.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

### ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА ЗАВРТКИ

## Член 1

Со овој правилник се пропишува југословенскиот стандард за завртки кој го има следниот назив и ознака:

Завртки со четвртеста глава за Т-жлебови на машини алатки. Класа на изработка А — — — — — JUS M.B1.093

## Член 2

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е составен дел на овој правилник, а се објавува во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

## Член 3

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е задолжителен во целина, а ќе се применува на завртки што ќе се произведат односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

## Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи југословенскиот стандард кој го има следниот назив и ознака:

Вијци со четвртеста глава за Т-жлебови — — — — — JUS M.B1.093  
донесен со Решението за југословенските стандарди за машини алатки („Службен лист на СФРЈ“, бр. 57/65).

## Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 07-05-93/50  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

## 222.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

### ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИЕ СТАНДАРДИ ЗА ВЕЛОСИПЕДИ

## Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за велосипеди кои ги имаат следните називи и ознаки:

1) Велосипеди. Уреди за осветлување. Фотометриски и физички барања — — JUS Z.S3.311  
2) Велосипеди. Ретрорефлектирачки (светлоодбојни) уреди. Фотометриски и физички барања — — — — — JUS Z.S3.312

## Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

## Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целина, а ќе се применуваат на велосипеди што ќе се произведат односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

## Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеца од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 07-05-93/49  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

**223.**

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

**ПРАВИЛНИК****ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ДИГАЛКИ****Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за дигалки кои ги имаат следните називи и ознаки:

- |   |               |
|---|---------------|
| 1) Дигалки. Номинална носивост —  | JUS M. D1.021 |
| 2) Дигалки. Височина на дигањето —  | JUS M. D1.022 |
| 3) Дигалки. Тркала. Номинални пречници и типови —   | JUS M. D1.060 |
| 4) Дигалки. Профили на цилиндрична површина за тркалање на тркала —   | JUS M. D1.099 |
| 5) Дигалки. Погонски тркала со водечки венец и лизгави лагери. Облик и мери —                               | JUS M. D1.100 |
| 6) Дигалки. Погонски тркала со водечки венец и со тркални лагери. Облик и мери —                            | JUS M. D1.101 |
| 7) Дигалки. Запчести венци за погонски тркала со неподвижна оска. Врска со тркалото со помош на завртка —   | JUS M. D1.102 |
| 8) Дигалки. Запчести венци за погонски тркала со неподвижна оска. Врска со тркало со пресување на главина — | JUS M. D1.103 |
| 9) Дигалка. Слободни тркала со водечки венец и со лизгави лагери. Облик и мери —                            | JUS M. D1.104 |
| 10) Дигалки. Слободни тркала со водечки венец и со тркални лагери. Облик и мери —                           | JUS M. D1.105 |
| 11) Дигалки. Капаци на тркални лагери за тркала со неподвижна оска —  | JUS M. D1.120 |

**Член 2**

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

**Член 3**

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целина, а ќе се применуваат на дигалки што ќе се произведат односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

**Член 4**

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат југословенските стандарди кои ги имаат следните називи и ознаки:

- |  |               |
|--|---------------|
| 1) Номинална носивост —  | JUS M. D1.021 |
| 2) Височина на дигањето —  | JUS M. D1.022 |
| донесени со Решението за југословенските стандарди за индустриски дигалки („Службен лист на СФРЈ”, бр. 47/64). |               |
| 3) Тркала. Називни пречници. Типови —  | JUS M. D1.060 |
| донесен со Решението за југословенските стандарди за индустриски дигалки („Службен лист на СФРЈ”, бр. 13/68).  |               |
| 4) Погонски тркала од челичен лив, со лизгави лежаи —  | JUS M. D1.100 |
| 5) Погонски тркала од челичен лив, со тркалачки лежаи —  | JUS M. D1.101 |
| 6) Запчести венци за погонски тркала со неподвижна оска. Врска со тркало со помош на вијак —                   | JUS M. D1.102 |
| 7) Запчести венци за погонски тркала со неподвижна оска. Врска со тркало со пресување на главина —             | JUS M. D1.103 |
| 8) Слободни тркала од челичен лив, со лизгави лежаи —  | JUS M. D1.104 |
| 9) Слободни тркала од челичен лив, со тркалачки лежаи —  | JUS M. D1.105 |

- |   |               |
|---|---------------|
| 10) Капаци на тркалачки лежаи за тркала со неподвижна оска —  | JUS M. D1.120 |
| донесени со Решението за југословенските стандарди за индустриски дигалки („Службен лист на СФРЈ”, бр. 5/69). |               |

**Член 5**

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за југословенските стандарди за индустриски дигалки („Службен лист на СФРЈ”, бр. 71/82).

**Член 6**

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеца од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 07-05-93/57  
1 февруари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

**224.**

Врз основа на член 33 став 1 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцети метали пропишува

**ПРАВИЛНИК****ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ УСЛОВИ ЗА УРЕДИ ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА ГАСОМЕРИ****Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат метролошките услови што мораат да ги исполнуваат уредите за испитување на гасомери.

Под уреди за испитување на гасомери, во смисла на овој правилник, се подразбираат:

- 1) уреди со своно за испитување на гасомери;
- 2) уреди со еталон-гасомер за испитување на гасомери.

Метролошки услови од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката MUS.RE.Z-24/1.

**Член 2**

Најголемите дозволени грешки на покажувањето на инструментот за мерење и дотерување на протокот на воздухот се  $\pm 5\%$ .

**Член 3**

За мерење на притисокот мораат да се употребуваат манометри со течност, и тоа:

- 1) манометри во форма на U – цевки;
  - 2) коси цевни манометри.
- Употребените манометри мораат да бидат од класата 1, односно грешките на мерењето при употреба не смеат да бидат поголеми од  $\pm 1\%$  од мерениот притисок.
- Вредноста на поделоците не смее да биде поголема од 10 Pa (10 Pa = 0,1 mbar).

**Член 4**

За мерење на температурата мораат да се употребуваат лабораториски стаклени термометри кај кои вредноста на поделоците не смее да биде поголема од 0,1°C.

Покрај термометрите од став 1 на овој член, можат да се употребуваат и термометри од други видови ако во поглед на точноста им одговараат на термометрите од тој став.

**Член 5**

Уредот со своно за испитување на гасомери се состои од:

- 1) мерен дел со помошна опрема;
- 2) испитна линија со маса за поставување на гасомерот;
- 3) инструмент за мерење и дотерување на протокот на воздухот.

Шемата на уредот со своно е прикажана на цртежот 1.

## Член 6

Мерниот дел со помошна опрема се состои од:

- 1) своно во цилиндрична форма чија горна основа е затворена, а долната основа отворена;
- 2) легва со скала, прицврстена на бочната страна на своното;
- 3) резервоар со попречен пресек во форма на круг или кружен прстен, наполнет со вода или со минерално масло со мала густина и отворен од горната страна;
- 4) праволиниски водилки што обезбедуваат правилно вертикално поместување на своното;
- 5) тркалца поставени на горниот и долниот дел на своното, што се лизгаат по праволиниските водилки;
- 6) противтег што го определува натпритисокот на воздухот под своното;
- 7) челично јаже или челичен синцир што ги врзува противтегот и своното;
- 8) макари преку кои е префрлено челичното јаже или челичниот синцир;
- 9) цевка низ која воздухот од просторијата влегува под своното или од своното излегува во испитната линија;
- 10) вентил што со ставање во положбата „отворено“ овозможува своното да се полни со воздух;
- 11) репер прицврстен на горниот дел од резервоарот;
- 12) термометар за мерење на температурата на воздухот под своното;
- 13) термометар за мерење на температурата на водата или на минералното масло во резервоарот.

## Член 7

Испитната линија со маса за поставување на гасомерот се состои од:

- 1) влезен вентил;
- 2) цевовод;
- 3) маса за поставување на гасомерот;
- 4) манометар за мерење на притисокот на воздухот во испитната линија;
- 5) манометри за мерење на падот на притисокот во секој испитуван гасомер;
- 6) термометар за мерење на температурата на воздухот во непосредната околина на испитната линија;
- 7) термометар за мерење на температурата на воздухот во испитната линија;
- 8) излезен вентил.

## Член 8

Инструментот за мерење и дотерување на протокот на воздухот се состои од:

- 1) еден или повеќе ротаметри со испишана скала;
- 2) еден или повеќе вентили за дотерување на протокот на воздухот;
- 3) придушен ротаметар;
- 4) вентил за избор на саканиот проток на воздухот, што има испишана скала;
- 5) вентил за дотерување на избраниот проток на воздухот.

Инструментот за мерење и дотерување на протокот на воздухот можат да го сочинуваат и само елементите од точ. 1 и 2 став 1 на овој член или само елементите од точ. 3, 4 и 5 став 1 на овој член.

## Член 9

Своното, скалата и резервоарот мораат да бидат изработени од метал или од легури на метали што се доволно отпорни на корозија (на рѓосувачки челик, цинк, бакар и др.).

## Член 10

Зафатнината на своното мора да изнесува: 50, 100, 150, 200, 300, 400, 500, 600, 800, 1000, 1500, 2000 или 5000 dm<sup>3</sup>.

## Член 11

Најголемиот проток, изразен во m<sup>3</sup>/h, што може да се оствари со уредот со своно е определен со равенката:  $Q_{\max} = 20 V$  - за визуелно исчитување, или  $Q_{\max} = 70 V$  - за автоматизирано исчитување, каде што  $V$  е зафатнина на своното во m<sup>3</sup>.

Со уредот чие своно има зафатнина од 1000, 1500, 2000 или 5000 dm<sup>3</sup> се дозволува и остварување на двапати

поголем проток од оној што е утврден во став 1 на овој член.

## Член 12

Уредот со своно мора да биде конструиран така што притисокот на воздухот под звоното, зависно од положбата на своното (длабочината на потопувањето на своното во течноста со која е наполнет резервоарот), да не се менува за повеќе од  $\pm Pa$  ( $20 Pa = 0,2 \text{ mbar}$ ).

## Член 13

Своното и испитната линија мораат да бидат непропустливи при најголемиот работен притисок на уредот со своно.

## Член 14

Вредностите на поделоците и на бројните ознаки на скалата на своното, зависно од зафатнината на своното, се дадени во следната табела:

Зафатнина на своното во dm <sup>3</sup>	Најголема вредност за поделокот во dm <sup>3</sup>	Бројна ознака во dm <sup>3</sup>
50	1	10
100, 150, 200, 300	5	50
400, 500, 600, 800, 1000, 1500	10	100
2000	20	200
5000	50	500

Цртите на поделбата мораат да бидат јасни и еднообразно исцртани. Со поголема должина мораат да се обележат:

- 1) секоја петта црта - ако вредноста на поделокот е 1, 10 и 20 dm<sup>3</sup>;
- 2) секоја втора црта - ако вредноста на поделокот е 5 и 50 dm<sup>3</sup>.

Растојанието меѓу цртите на поделбата не смее да биде помало од 1,5 mm и мора да биде рамномерно.

## Член 15

Скалата на своното може да ја значи зафатнината на воздухот под своното со грешка што не смее да биде поголема од:

- 1)  $\pm 0,2\%$  од зафатнината според скалата на своното, за секој интервал ограничен со нулевата или со последната црта од поделбата на скалата на своното и со која и да е со број означена црта од поделбата на скалата на своното;

- 2)  $\pm 0,4\%$  од зафатнината според скалата на своното, за кој и да е интервал ограничен со две соседни со броеви означени црти од поделбата на скалата на своното (изземајќи ја нулевата и последната црта од поделбата на скалата на своното).

## Член 16

Масата за поставување на гасомерот мора да биде снабдена со елементи за брзо вклучување на гасомерот во испитната линија.

## Член 17

Уредот со еталон-гасомер за испитување на гасомери се состои од:

- 1) погонски дел;
- 2) испитна линија;
- 3) инструмент за мерење и дотерување на протокот на воздухот.

Шемата на уредот со еталон-гасомер е прикажана на цртежот 2.

## Член 18

Како погонски дел се употребува вентилатор, чија сила мора да биде таква што со сигурност да се постига нај-

голем проток на уредот со еталон-гасомер, а ефектот таков што да не доаѓа до пулсации (промени) во протокот на воздухот.

#### Член 19

Испитната линија се состои од:

- 1) влезен вентил;
- 2) еталон-гасомер;
- 3) цевовод;
- 4) манометар за мерење на падот на притисокот во еталон-гасомерот;
- 5) манометар за мерење на притисокот во испитната линија;
- 6) манометар за мерење на падот на притисокот во испитуваниот гасомер;
- 7) термометри за мерење на температурата на воздухот во испитната линија пред и зад еталон-гасомерот;
- 8) термометри за мерење на температурата на воздухот во испитната линија пред и зад испитуваниот гасомер;
- 9) излезен вентил.

#### Член 20

Инструментот за мерење и дотерување на протокот на воздухот се состои од:

- 1) давач, што е најчесто вграден во еталон-гасомерот;
- 2) покажен дел;
- 3) вентил.

Инструментот за мерење и дотерување на протокот на воздухот наместо елементите од став 1 на овој член можат да го сочинуваат елементите предвидени во член 8 на овој правилник.

#### Член 21

Во испитната линија на уредот со еталон-гасомер може да се постават и повеќе од еден гасомер. Во тој случај за секој испитуван гасомер мора да постои манометар за мерење на падот на притисокот во гасомерот и манометар за мерење на притисокот на воздухот во испитната линија пред секој гасомер. Температурата на воздухот во испитната линија се мери пред првиот и зад последниот гасомер.

#### Член 22

Ако се испитуваат гасомери со големина  $G \geq 250$  и поголеми, уредот со еталон-гасомер може да има до 4 еталон-гасомери, кои во испитната линија се поставуваат поединечно или паралелно.

#### Член 23

Уредите со еталон-гасомер кај кои вентилатор издува воздух низ испитната линија мораат да имаат и резервоар за смирување на протокот и за изедначување на температурата на воздухот.

Резервоарот се вградува непосредно зад вентилаторот.

#### Член 24

Испитната линија на уредот со еталон-гасомер мора да биде непропустлива при најмногу очекуваните потпритисоци или натпритисоци за време на испитувањето на гасомерот, односно при потпритисок или натпритисок од 1 kPa (1 kPa = 10 mbar) ако најмногу очекуваните потпритисоци или натпритисоци се помали.

#### Член 25

Како еталон-гасомер се употребува:

- 1) гасомер со течност - за испитување на гасомери со течност, гасомери со мегови и гасомери со ротациони клипови;
- 2) гасомер со ротациони клипови - за испитување на гасомери со ротациони клипови, гасомери со мегови и гасомери со турбина.
- 3) гасомер со турбина - за испитување на гасомери со турбина.

#### Член 26

За да може гасомерот да се употреби како еталон - гасомер мора да ги исполнува следните услови:

1) кривата на средните релативни грешки на гасомерот (изразени во проценти) во функција на протокот од  $Q_{min}$  до  $Q_{max}$  мора да се наоѓа во опсег во кој средната релативна грешка е помала од  $\pm 1\%$ ;

2) релативните грешки на гасомерот (изразени во проценти) за одделни мерења при ист проток не смеат да отстапуваат за повеќе од  $\pm 0,1\%$  од средната релативна грешка на гасомерот (изразена во проценти) за тој проток.

#### Член 27

Кривата на средните релативни грешки на гасомерот (изразени во проценти) во функција на протокот од  $Q_{min}$  до  $Q_{max}$  се определува со помош на средните релативни грешки на гасомерот (изразени во проценти) добиени при најмалку 12 различни протоци.

Средната релативна грешка на гасомерот (изразена во проценти) за редица мерења при определен проток се добива по следниот образец:

$$g = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{i=n} g_i$$

када што е:

$g$  - средна релативна грешка на гасомерот (изразена во проценти);

$g_i$  - релативна грешка на гасомерот (изразена во проценти) добиена од „ $i$ “ мерење;

$n$  - број на мерењата.

Најмалиот број на мерењата за пресметување на средната релативна грешка на гасомерот (изразена во проценти) при определен проток е  $n = 3$ .

#### Член 28

На посебна таблица на уредот за испитување на гасомери мора на траен начин, на еден од јазиците и писмата на народите односно народностите на Југославија, да се испише следното:

1) фирмата односно називот или знакот на производителот;

2) службената ознака на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали, ако е извршено испитување на типот;

3) серискиот број и годината на производството на уредот;

4) најголемиот проток ( $Q_{max}$  \_\_\_\_\_  $m^3/h$ );

5) најмалиот проток ( $Q_{min}$  \_\_\_\_\_  $m^3/h$  или  $dm^3/h$ ).

За уредот со своно на таблицата од став 1 на овој член мораат да бидат испишани:

1) најголемиот работен притисок ( $P_{max}$  \_\_\_\_\_ Pa, или kPa, или bar, или mbar);

2) вредноста на зафатнината на своното ( $V$  \_\_\_\_\_  $dm^3$ ).

Таблицата мора да биде изработена така што на неа да може да се втисне жиг без чие уништување таблицата не може да се симне.

#### Член 29

Цртежот 1 од член 5 на овој правилник и цртежот 2 од член 17 на овој правилник се отпечатени кон овој правилник и се негов составен дел.

#### Член 30

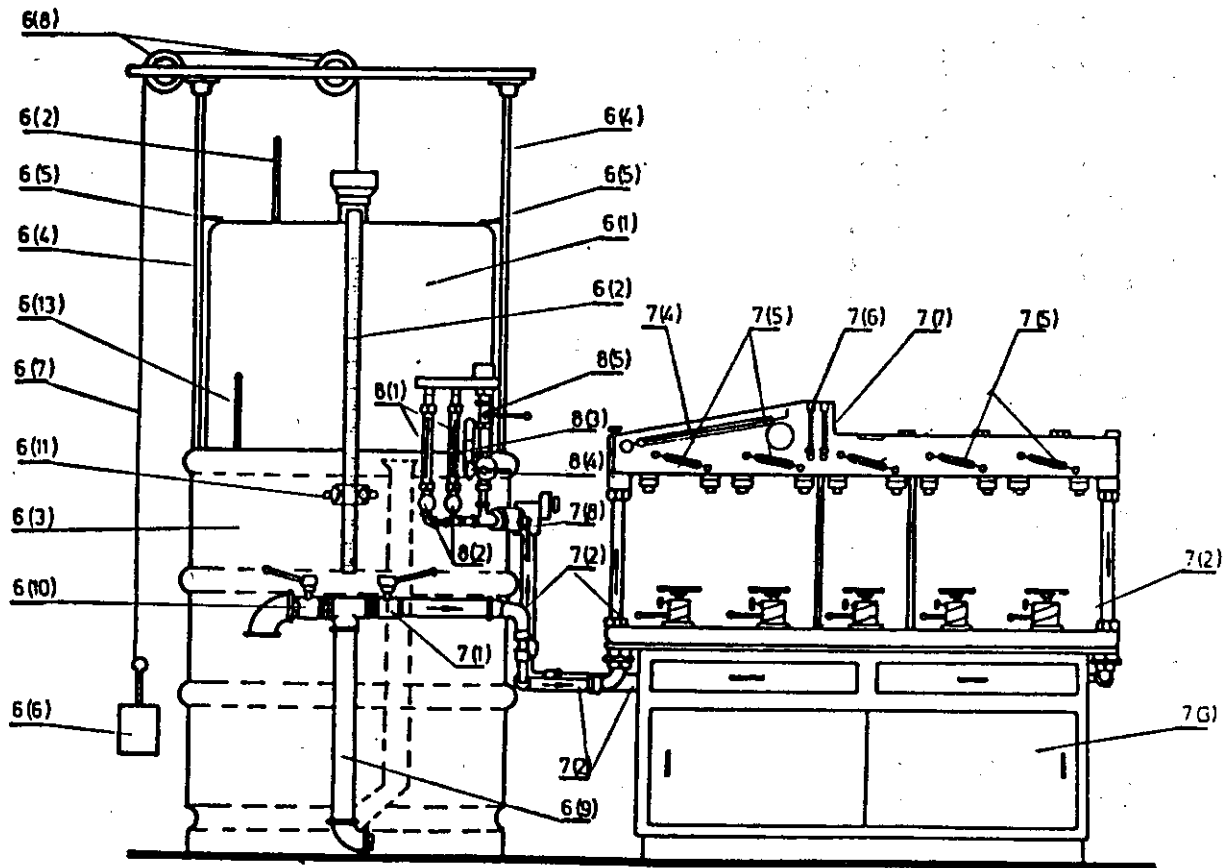
Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за метролошките услови за уреди за испитување на гасомери („Службен лист на СФРЈ”, бр. 12/77).

#### Член 31

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

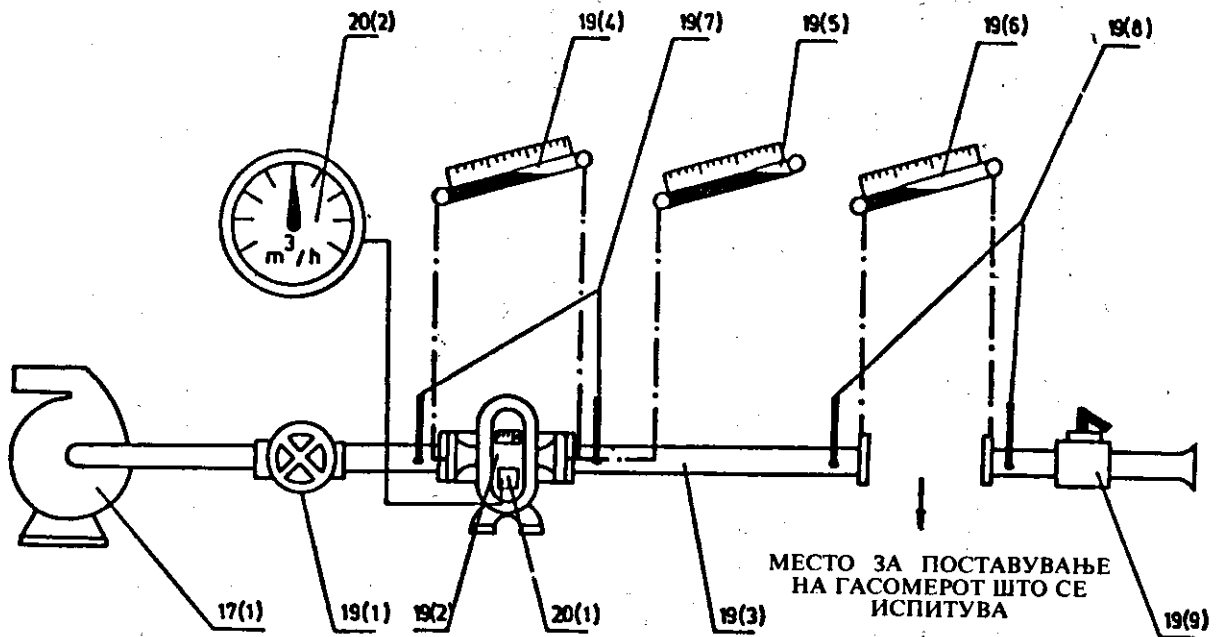
Бр. 02-4277/1  
4 декември 1987 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за мери  
и скапоцени метали,  
Милан Межек, с. р.



1. ШЕМА НА УРЕДОТ СО СВОНО

ЗАБЕЛЕШКА: БРОЈОТ НАДВОР ОД ЗАГРАДАТА ГО ОЗНАЧУВА БРОЈОТ НА ЧЛЕНОТ НА ПРАВИЛНИКОТ, А БРОЈОТ ВО ЗАГРАДАТА - БРОЈОТ НА ТОЧКАТА НА ТОЈ ЧЛЕН НА ПРАВИЛНИКОТ.



2. ШЕМА НА УРЕДОТ СО ЕТАЛОН-ГАСОМЕР

ЗАБЕЛЕШКА: БРОЈОТ НАДВОР ОД ЗАГРАДАТА ГО ОЗНАЧУВА БРОЈОТ НА ЧЛЕНОТ НА ПРАВИЛНИКОТ, А БРОЈОТ ВО ЗАГРАДАТА - БРОЈОТ НА ТОЧКАТА НА ЧЛЕНОТ НА ПРАВИЛНИКОТ.

## 225.

Врз основа на член 33 став 1 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

### ПРАВИЛНИК ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ УСЛОВИ ЗА МЕРИЛАТА НА ДОЛЖИНА ЗА ОПШТА НАМЕНА

## Член 1

Со овој правилник се пропишуваат метролошките услови што мораат да ги исполнуваат мерилата на должина што се користат за општа намена: мерни ленири, мерни летви, сложиви мерила на должина, мерила со мерна лента и др. (во натамошниот текст: мерила на должина).

Метролошките услови од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката MUS.D-0/1.

## Член 2

Мерилата на должина се наменети за општа употреба во различни дејности (на пример во: трговијата, занаетството, градежништвото, земјомерството и др.) и служат за мерење на димензиите на материјалните објекти и за нанесување точни мери врз тие објекти.

## Член 3

Долунаведените изрази, во смисла на овој правилник, ги имаат следните значења:

1) мерила на должина се мерила што се состојат од репери чии растојанија се изразени во единиците за должина според Меѓународниот систем на мерните единици (SI);

2) номинална должина на мерилото на должина е должината што на него е назначена односно што му се припишува;

3) основни репери на мерилото на должина се двата репера чие растојание ја претставува номиналната должина на мерилото;

4) скалата на мерилото на должина ја сочинуваат сите репери и придружната нумерација;

5) мерила на должина со завршни рамнини односно страни се мерилата на должина чии основни репери се сочинети во вид на две завршни рамнини односно страни (цртеж бр. 1);

6) мерила на должина со завршни црти се мерилата на должина чии основни репери се сочинети во вид на две црти, дупка или марка (цртеж бр. 2);




7) мешовити мерила на должина се мерилата на должина чиј еден од основните репери е сочинет во вид на рамнина или страна, а другиот во вид на црта, дупка или марка;

8) грешка на мерилото на должина е отстапувањето на стварната вредност на должината на посматраниот интервал на мерилото на должина од соодветната права односно споредбена вредност;

9) поделок е линеарното растојание помеѓу оските на два последователни репери на скалата на мерилото на должина;

10) должина на поделокот е должината на правата помеѓу оските на два последователни репери мерена по должината на основната скала.

## Член 4

Мерилата на должина од член 1 став 1 на овој правилник им припаѓаат на класите на точност ,  и .

## Член 5




Најголемата дозволена грешка во референтни услови при првиот преглед на мерилото на должина:

1) на номиналната должина на мерилото;

2) на секое второ растојание помеѓу два непоследователни репери, изразена е со образецот  $\pm(a+b+L)$ , во милиметри, каде што:




-  $L$ , во  $m$ , е вредност на посматраната должина, заокружена најмногу на полни метри;

-  $a$  и  $b$  се коефициенти чии вредности се утврдени за секоја класа на точност и се дадени во табелата:

Класа на точност	Коефициенти	
	$a$	$b$
	0,1	0,1
	0,3	0,2
	0,6	0,4

## Член 6

Најголемата дозволена грешка на поделокот ( $R_p$ ), чија вредност е  $p \leq 1$  mm, е пропишана за секоја класа на точност и е прикажана во следната табела:




Должина на поделокот $p$	Најголема дозволена грешка на поделоките, $\pm R_p$ , во mm, за класата на точност		
			
$p \leq 1$ mm	0,1	0,2	0,3
$1$ mm $< p \leq 1$ cm	0,2	0,4	0,6

## Член 7

За поделоките со должина  $p$  поголема од 1 cm, најголемата дозволена грешка на поделокот се изразува, зависно од должината на поделокот, според образецот  $(a+b+L)$ , во mm, во кој вредностите на коефициентите  $a$  и  $b$  се еднакви на вредностите од член 5 на овој правилник, а  $L$  – вредност на посматраната должина заокружена најмногу на полни метри.

## Член 8

Најголемата дозволена разлика во должината на два последователни поделоци со должина помала или еднаква на 1 cm, за одделни класи на точност, е прикажана во следната табела:




Должина на поделокот $p$	Најголема дозволена вредност на разликата во должината на два последователни поделоци, во mm, за класата на точност		
			
$p \leq 1$ mm	0,1	0,2	0,3
$1$ mm $< p \leq 1$ cm	0,2	0,4	0,6

## Член 9

За поделокот со должина поголема од 1 cm, најголемата дозволена разлика во должината на два последователни поделоци, зависно од должината на тие поделоци, се изразува со образецот  $(a+b+L)$ , во mm, во кој вредностите се дефинирани како во член 6 од овој правилник.

## Член 10

Кај мерилата на должина со завршни рамнини или кај мешовитите мерила на должина, најголемата дозволена грешка на должината на завршниот поделок, ограничен со рамнина односно страна, се зголемува, зависно од класата на точност на мерилото, за вредноста  $g$  наведена во следната табела:

Класа на точност	Додатна вредност $+g$ , во mm
	0,1
	0,2
	0,3

## Член 11

Податоците за најголемата дозволена грешка, пропишани во чл. 5, 8 и 9 од овој правилник, не се применуваат:

- ако еден од два непоследователни репери е завршна рамнина, односно страна (член 5, став 1 точка 2);
- ако еден од два последователни поделоци е завршен поделок, ограничен со завршна рамнина, односно страна (чл. 8 и 9).

## Член 12

Вредноста на најголемата дозволена грешка при периодичниот преглед двапати е поголема од вредноста на најголемата дозволена грешка при првиот преглед, пропишани во чл. 5 до 11 од овој правилник.

## Член 13

Референтните услови под кои се утврдуваат најголемите дозволени грешки се:

- референтна температура од 20°C или друга температура назначена на мерилото (член 22 став 2 точка 5);
- референтна затегнувачка сила, означена на мерилото на должина, која треба да се обезбеди по целата испитувана должина кога мерилото, практично без триење, лежи на рамна хоризонтална подлога.

## Член 14

Номиналната должина на мерилото на должина мора да има една од следните вредности: 0,5 m, 1 m, 1,5 m, 2 m, 3 m, 4 m, 5 m, 6 m, 7 m, 8 m, 9 m или цел производ од 5 m.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член:

- 1) ако е во прашање специфична намена на мерилото, неговата номинална должина може да има и други вредности, со тоа што на мерилото да се назначи таа негова намена;
- 2) кај мерилата за земјомерство не се применуваат некои од наведените вредности (член 34 став 1).

## Член 15

Мерилата на должина и нивните дополнителни уреди мораат да бидат изработени од доволно цврст материјал, стабилен и отпорен на околните влијанија во услови на вообичаено користење на мерилата.

Особините на употребените материјали за мерилата на должина мораат да бидат такви:

- што промената на должината на мерилото поради температура која не е поголема од  $\pm 8^\circ\text{C}$  во однос на референтната температура да не ја пречекорува вредноста на најголемата дозволена грешка за класата на точност на која мерилото ѝ припаѓа (за поголеми точности мораат да бидат на располагање температурни корекциони табелици);

- што кај мерилото на должина кое се користи под дејство на пропишаната затегнувачка сила, промената на таа сила за вредност од  $\pm 10\%$  во однос на пропишаната сила да не предизвикува промена на должината на мерилото поголема од вредноста на најголемата дозволена грешка.

## Член 16

Мерилата на должина и нивните составни делови мораат да бидат со цврста конструкција и грижливо површински обработени.

Напречниот пресек на мерилото на должина треба да има таква форма и мери што при вообичаени услови на употреба на мерилото да овозможува постигање на класата на точност на која мерилото ѝ припаѓа.

Мерилата на должина во форма на мерна лента мораат да бидат изработени така што положени на рамна подлога мораат да имаат праволиниски и меѓусебно паралелни рабови.

Површините што ги сочинуваат двата главни репери (завршните површини, односно завршните рамнини) кај мерилото на должина со завршни рамнини односно страни, мораат да бидат рамни и нормални на надолжната оска на мерилото.

Кај мерилата на должина со завршни рамнини односно со завршни страни и кај мешовитите мерила на

должина изработени од дрво и од друг материјал со отпорност на абеење помала или еднаква на отпорноста на абеење на дрвото, завршните површини мораат да бидат заштитени со опфатница, плочка или наглавка отпорна на абеење и удари, прицврстена за мерилото на соодветен начин.

Кон мерилата на должина се допуштени додатни уреди, како што се еден држач или повеќе држачи, прицврстени и подвижни, прстени, рачки, шилци, уреди за намотување, нониуси итн., како уреди што го олеснуваат користењето и ги прошируваат можностите за употреба на мерилата. Додатните уреди мораат да бидат изработени и прицврстени за мерилото на должина така што во вообичаени услови на употреба практично да не допуштаат забуна или несигурност при мерењето.

Уредите за намотување на мерилата на должина во форма на мерни ленти мораат да бидат изработени така што при употребата да не предизвикуваат трајна деформација на лентата.

За одделни видови мерила на должина може да биде предвидена слободна должина врз носачот на поделбата зад завршната ознака, доволна за ставање на жигови.

## Член 17

Поделбата на мерилата на должината мора да биде јасна, правилна, постојана и изработена на таков начин што да овозможува сигурно, лесно и надежно исчитување.

Неколку нунумерирани поделоци, најмногу онолку колку ги има помеѓу два последователни нумерирани репери, можат да го пречекорат главниот завршен репер.

Вредноста на поделокот мора да биде дадена во форма на  $1 \times 10^n$ ,  $2 \times 10^n$  m, или  $5 \times 10^n$  m када што „n“ претставува цел позитивен односно цел негативен број или нула (цртеж бр. 3).

Вредноста на поделокот (p), за назначените вредности на номиналната должина на мерилото (L), мора да биде во границите дадени во следната табела:

Номинална должина L, во m	Вредност на поделокот p
L = 0,5 m L = 1 m	$p \leq 1 \text{ mm}^{1)}$
1 m < L ≤ 2 m	$p \leq 1 \text{ cm}$
2 m < L < 10 m	$p \leq 10 \text{ cm}$
10 m ≤ L < 50 m	$p \leq 20 \text{ cm}$
50 m ≤ L	$p \leq 50 \text{ cm}$

<sup>1)</sup> Зависно од точноста на мерилото.

## Член 18




Наведените вредности од член 17 во специфични случаи можат да бидат пречекорени, под услов на мерилото на должина да се назначи неговата намена.

Ако се реперите во вид на црти, тие црти мораат да бидат прави и нормални на оската на мерилото и со иста широчина по целата должина на мерилото.

Должината на цртите мора да биде пропорционална на соодветната мерна единица. Цртите мораат да бидат изработени така што да формираат прегледна и чиста површина со поделбата, а нивната широчина не смее да предизвикува несигурност при мерењето.

## Член 19

Најголемата дозволена широчина на цртите е пропишана зависно од класата на точност и од вредноста на поделокот на мерилото и е наведена во следната табела:

Вредност на поделокот p	Класа на точност на мерилото	
		 и 
$p \leq 2 \text{ mm}$	0,2 mm	
$2 \text{ mm} < p \leq 2 \text{ cm}$	10% од вредноста на поделокот	
$2 \text{ cm} < p$	2 mm	

## Член 20

Заради посигурно уочување на одделни позначајни репери може да се користи стрелест врв или соодветен друг знак.

Одделни делови на поделбата, посебно оние на краевите, можат да бидат поделени на децимални делови на основната вредност на поделокот. Широчината на цртите во тие делови на поделбата може да биде сразмерно помала отколку во останатиот дел на поделбата.

Реперите можат да бидат изработени во вид на дупки – ако вредноста на поделокот е еднаква на сантиметар или е поголема од сантиметар, или во вид на некој друг знак – ако вредноста на поделокот е еднаква на дециметар или е поголема од дециметар, под услов тие обележја да обезбедуваат доволно прецизно исчитување, земајќи ја предвид класата на точност на која мерилото ѝ припаѓа.

Мерилото на должина може да има повеќе поделби, чија вредност на поделокот може да се разликува, освен кај крутите мерила (член 29) што се користат во прометот на стоки.

## Член 21

Нумерацијата (обележувањето на поделбата со броеви) во мерилата на должина треба да биде јасна, правилна, постојана и изработена така што да овозможува сигурно, лесно и недвосмислено исчитување. Бројот на нумерирани репери мора да биде доследно утврден.

Нумерацијата може да биде наполно непрекинлива или делумно непрекинлива, а може и делумно да се повторува (цртеж бр. 4).

Нумерацијата во делови со поситна поделба може да се разликува од нумерацијата на останатиот дел на мерилото (член 20 став 2).

Положбата, големината, формата, бојата и контрастот на броевите треба да бидат приспособени кон поделбата и реперите на кои се однесуваат.

Зависно од начинот на користењето на мерилото на должина, броевите на нумерацијата можат да бидат поставени паралелно со работ на мерилото или нормално на работ на мерилото (цртеж бр. 4).

Со броеви, зависно од вредноста на поделокот, мораат да се означат милиметрите, сантиметрите, дециметрите или метрите и покрај нив да се ставаат соодветни ознаки на мерните единици. Ако мерната единица што се користи за нумерација не е метар, реперите што претставуваат метри мораат да бидат означени со соодветната ознака  $m$ ; освен тоа, бројот на полните метри кој претходи може да биде повторен пред другите нумерирани репери.



Ако поделбата е милиметарска мора да биде нумерирана на секој сантиметар.

Ако вредноста на поделокот на поделбата со црти е дадена во форма на  $2 \cdot 10^n$  и не е помала од 2 cm, мораат да бидат означени сите репери.

Ако мерилото на должина има повеќе поделби, вредностите на поделоките на тие поделби можат да бидат различни, а соодветните нумерации – со иста или спротивна насока.

## Член 22

На мерилото на должина мораат да бидат напишани следните ознаки:

- 1) фирма односно назив или знак на производителот;
- 2) номинална должина на мерилото (може да биде дадена во правоаголна рамка);
- 3) класа на точност на мерилото:  или 
- 4) службена ознака на типот на мерилото, ако е извршено испитување на типот.

По исклучок, на мерилото мораат да бидат напишани и следните ознаки:

- 5) референтна температура, ако таа не изнесува  $20\text{ }^\circ\text{C}$  (член 13);
- 6) затегнувачка сила, ако е утврдена за мерилото;
- 7) номинална должина (член 14 став 2 точка 1);
- 8) вредност на поделокот (член 18 став 1).

Номиналната должина, температурата и затегнувачката сила мора да бидат изразени во единиците на Меѓународниот систем на мерните единици (SI) и означени со ознаките пропишани со Законот за мерните единици и мерилата.

## Член 23

Сите натписи мораат да се наоѓаат на почетниот дел од мерилото на должина или на неговото куќиште.

## Член 24

Натписите и ознаките на мерилото на должина мораат да бидат напишани на еден од јазиците и писмата на народите односно народностите на Југославија.

## Член 25

Натписите и ознаките на мерилото на должина мораат да бидат јасни, добро видливи во работни услови и напишани така што да не можат да се избришат или симнат. Мораат да бидат распоредени така што да не го попречуваат исчитувањето при употребата на мерилото.

## Член 26

Коефициентот на линеарната термичка дилатација на материјалот од кој е изработено мерилото на должина може на самото мерило да го назначи исклучиво производителот на мерилото, и тоа во форма  $\alpha = \dots/^\circ\text{C}$  или  $\alpha = \dots\text{K}^{-1}$ .

## Член 27



Мерилата на должина со челична мерна лента со моталка или во кутија (цртеж бр. 5) можат да имаат номинална должина од 0,5 m до 10 m, а по конструкција можат да бидат со завршни страни, со завршни црти и мешовити.

Ако почетокот на мерилото на должина со завршна рамнина е со зајакнување во форма на квадар снабден со прстен односно стремен, тој може да влегува во составот на номиналната должина.

Мерилата на должината можат да бидат сместени во кутија чија соодветна страна може да се користи посебно при внатрешно мерење. Должината на таа страна мора да биде назначена на кутијата, а почетниот крај на мерилото на должина мора да биде со завршна страна и да има извлекувач, прицврстен или подвижен.

Напречниот пресек на мерната лента мора да биде во форма на лак.

Мерилото на должина може да има две поделби со ист почеток на истата страна на лентата, а може да има и поделба и на другата страна на лентата, поместена во однос на првата поделба. Вредноста на поделокот мора да биде помала од 1 cm или еднаква на 1 cm.



Мерилата со номинална должина од 5 m можат да бидат од класата на точност  и  ако кутијата, извлекувачот или прстенот на почетокот на мерилото влегуваат во составот на номиналната должина.

## Член 28

Крутите и свитливите едноделни мерила на должина (цртеж бр. 6) можат да имаат номинална должина од 0,5 m до 5 m, а по конструкција се: со завршни рамнини односно страни, со завршни црти и мешовити.

Во мерилата на должина од став 1 на овој член спаѓаат и мерни прачки (сонди) за определување на нивото на течноста во резервоарите кои служат како мерила на волумен.

Мерилата на должина можат да бидат изработени од метал или од некој друг соодветен материјал. Ако почетниот дел на сондата е во вид на рамнина, тој мора да има наглавка или врв од материјал отпорен на удар и абеење и кој при удар не фрла искри.

Мерилата на должина од став 1 на овој член им припаѓаат, на класите на точност  и .

## Член 29



Свитливите мерила на должина со мерна лента од стаклено влакно со превлака од пластичен материјал или од соодветен друг неметален материјал (цртеж бр. 7) можат да имаат номинални должини од 0,5 m до 5 m, а по конструкција спаѓаат во мерила со завршни рамнини односно страни, и со црти и мешовити мерила.

Слободните краеве на мерилата на должина со завршни страни и на мешовитите мерила мораат да имаат навлака отпорна на абеење, неподвижно прицврстена за мерната лента. Крајот на мерилото со завршна страна може да има прстен, кој може да влегува во составот на номиналната мера.



Затегнувачката сила мора да биде од редот 10 N до 20 N и мора да биде назначена на мерилото.



На мерилата на должина со црти почетната црта мора да биде оддалечена најмалку 20 mm од соседниот крај на мерилото – ако мерилото нема прстен, или од надворешниот раб на прстенот – ако мерилото го има.

Мерилата од став 1 на овој член им припаѓаат на класите на точноста  и .

#### Член 30




Сложивите мерила на должина од метал и од друг материјал (цртеж бр. 8) можат да имаат номинална должина од 0,5 m до 5 m и по својата конструкција спаѓаат во мерила со завршни рамнини односно страни.

Деловите на мерилата на должина од став 1 на овој член вглубени на двата краја мораат да имаат еднакви растојанија помеѓу оските на зглобовите. Меѓусебното вглубување на одделни делови на мерилото и нивното одржување во правец се осигурува со помош на посебен уред, конструиран на таков начин што да не предизвикува грешка  $\tau$  која би се додавала на најголемата дозволена грешка од член 5 став 1 точка 2 и чл. 6, 8 и 9 на овој правилник и која не би смееа да ги преминува вредностите наведени во следната табела:

Класа на точноста	Најголема вредност на додатната грешка $\pm \tau$ (во mm)
	0,5
	0,5


#### Член 31

Поделбата може да биде дадена од обете страни на мерилата на должина.

Мерилата на должина од став 1 на овој член им припаѓаат на класите на точноста  и . Мерилата на должина кај кои деловите се поврзуваат во целина со помош на завојница можат да ѝ припаѓаат на класата на точноста .


#### Член 32

Свитливите мерила со челична мерна лента на намотување, што не се приспособени за продолжување на мерата при мерењето на должини поголеми од нивната номинална должина (цртеж бр. 9), можат да имаат номинална должина од 5 m до 200 m, а по конструкција можат да бидат со завршни црти и мешовити.



На слободниот крај мерилата можат да имаат рачка или прстен односно стремен кој кај мерилата од класата на точноста I не смее, а кај мерилата од класата на точноста  може да влегува во составот на номиналната должина.

Почетокот на поделбата во тој случај мора да биде јасно назначен.

Затегнувачката сила мора да биде од редот 50 N и над 50 N и мора да биде назначена на мерилото.

Мерилата од класата на точноста  можат да имаат поделба на секоја страна на мерната лента.

Референтната температура во некои случаи може да изнесува помалку или повеќе од 20°C.

Мерилата на должина од став 1 на овој член им припаѓаат на класите на точноста  и .

#### Член 33

Свитливите мерила на должина со челична мерна лента на намотување со висулец (цртеж бр. 10) можат да имаат номинална должина од 5 m до 100 m, а по конструкцијата спаѓаат во мешовити мерила. Најчесто се употребуваат за определување на нивото на течноста во резервоарите што служат како мерила на волумен.



Затегнувачката сила приближно е еднаква на тежината на висулеот во воздухот. Масата на висулеот, приближно  $\pm 10$  g, мора да биде назначена и на мерилото и на висулеот.

Висулеот мора да има доволно голема маса за исправно да ја затегнува мерната лента и мора да биде изработен од материјал што при удари не фрла искри. При работата со течни горива материјалот, конструкцијата и начинот на примената на мерилата мораат да бидат такви

што да обезбедуваат исправно заземјување на мерилата заради одведување на статичкиот електрицитет.

Висулеот може да биде цврсто врзан за мерната лента или така што да може од неа да се раздели но таквата врска да не предизвикува каква да било несигурност во мерењето. На другиот крај од мерилото на должина може да се наоѓа уред за намотување.

Поделбата врз мерилото на должина мора да биде правилна и во единици на должина, а вредноста на поделокот мора да изнесува 1 mm. Главниот почетен репер на мерилото претставува почеток на висулеот. Поделбата почнува на бочната рамна страна на висулеот и се продолжува по целата должина на мерната лента.



Мерилата на должина од став 1 на овој член им припаѓаат на класите на точноста  и . Ако притоа за секоја должина ограничена со кои да било два репера, од кои единиот е на висулеот а другиот на мерната лента, примената на образецот од член 5 на овој правилник дава вредност помала од 0,6 mm, за вредност на најголемата дозволена грешка се зема  $\pm 0,6$  mm.

#### Член 34

Свитливите мерила на должина со челична мерна лента за земјомерство, приспособени за мерење на должини поголеми од нивната номинална должина (цртеж бр. 11), можат да имаат номинална должина од 5 m, 10 m, 20 m, 50 m, 100 m и 200 m и да бидат со завршни рамнини односно страни и со завршни црти.

Затегнувачката сила мора да биде од редот 50 N или над 50 N и мора да биде назначена на мерилото.



Тие мерила на должина имаат на двата краја рачка или прстен. Ако рачката влегува во составот на номиналната должина, нивната врска со мерната лента мора да биде таква што да не предизвикува никаква несигурност при мерењето.

Мерилата на должина од став 1 на овој член им припаѓаат на класите на точноста  и .




#### Член 35

Свитливите мерила на должина со мерна лента од стаклено влакно, со превлака од пластичен материјал или од соодветен друг неметален материјал (цртеж бр. 12), можат да имаат номинална должина од 5 m до 100 m и можат да бидат со завршни рамнини односно страни, со завршни црти и мешовити.

Краевите на мерилата со завршни рамнини односно со завршни страни и почетокот на мешовитите мерила на должина мораат да имаат опфатница или наглавка, отпорни на абее и неподвижно прицврстени за мерната лента.

Мерилата на должина можат да имаат прстен односно спречен кој кај мерилата на должина од класата на точноста  не смее, а кај мерилата на должина од класата на точноста  може да влегува во составот на номиналната должина.

Затегнувачката сила мора да биде од редот 10 N до 20 N и мора да биде назначена на мерилото.

Мерилата на должина од став 1 на овој член им припаѓаат на класите на точноста ,  и .

#### Член 36

Цртежите бр. 1 до 12 се отпечатени кон овој правилник и претставуваат негов составен дел.

#### Член 37

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за метролошките услови за мерилата на должина што се користат за општа намена („Службен лист на СФРЈ”, бр. 2/81).

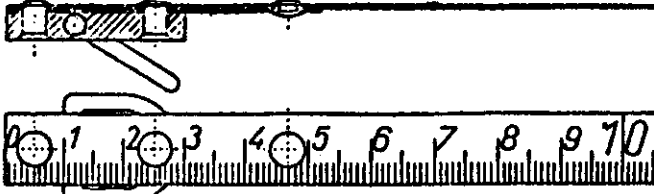
#### Член 38

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

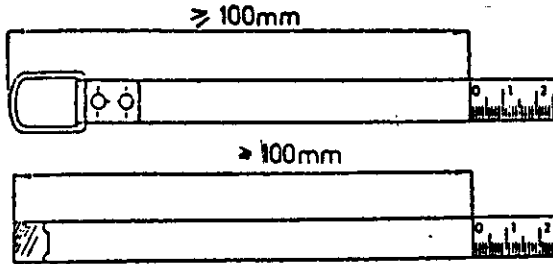
Бр. 02-3192/1  
20 ноември 1987 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за мери  
и скапоцени метали,  
Милан Межек, с. р.

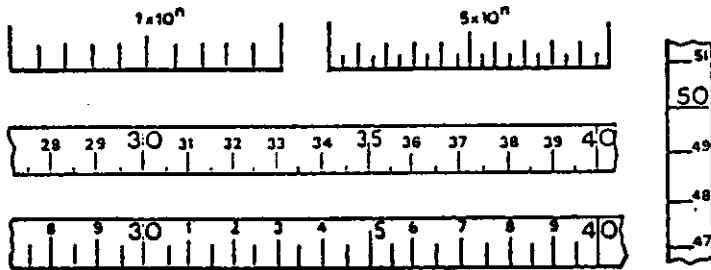
ЦРТЕЖ БР. 1 МЕРИЛО НА ДОЛЖИНА СО ГРАНИЧНИ РАМНИНИ - ИЗГЛЕД НА ПОЧЕТОКОТ НА МЕРАТА (НА НУЛЕВАТА ТОЧКА)



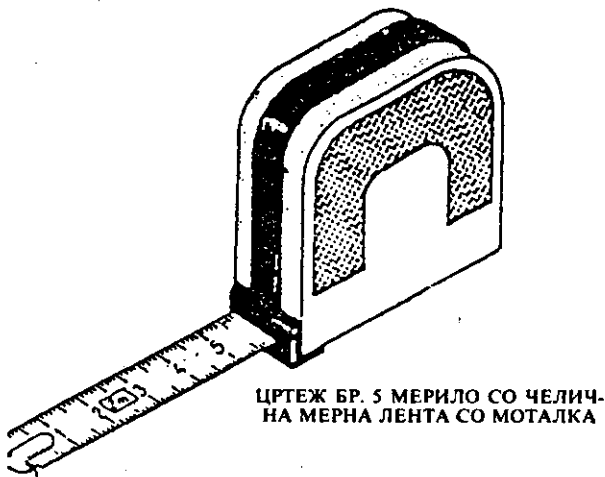
ЦРТЕЖ БР. 2 МЕРИЛО НА ДОЛЖИНА СО ЦРТИ-ИЗГЛЕД НА ПОЧЕТОКОТ (I) И НА ЗАВРШЕТОКОТ НА МЕРАТА (II)



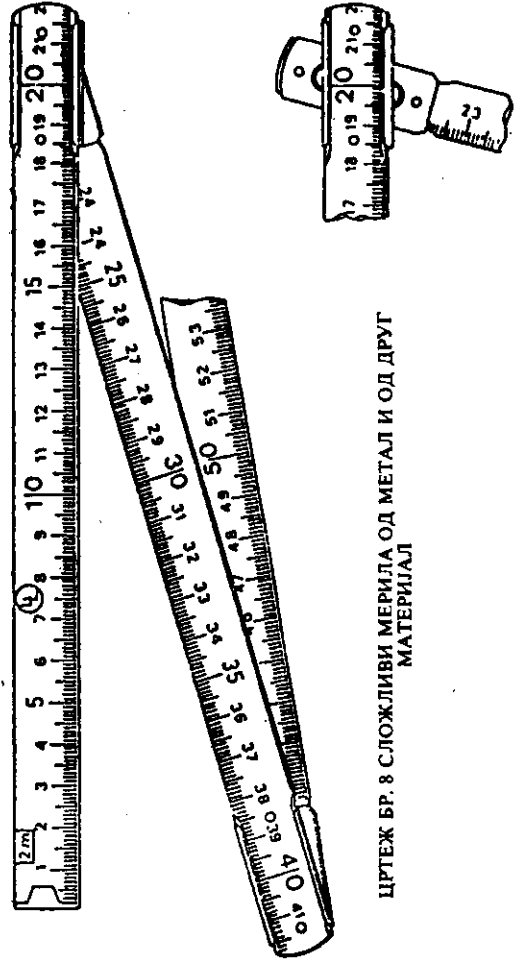
ЦРТЕЖ БР. 3 ПРИМЕРИ ЗА ИЗБИР НА ВРЕДНОСТА НА ПОДЕЛОКОТ



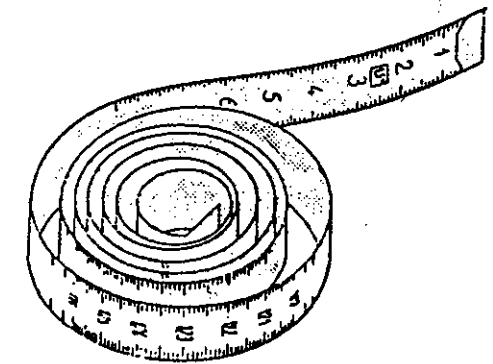
ЦРТЕЖ БР. 4 ПРИМЕРИ ЗА ИЗГЛЕД НА НУМЕРАЦИЈАТА



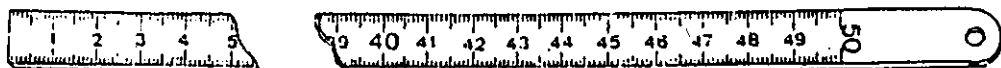
ЦРТЕЖ БР. 5 МЕРИЛО СО ЧЕЛИЧНА МЕРНА ЛЕНТА СО МОТАЛКА



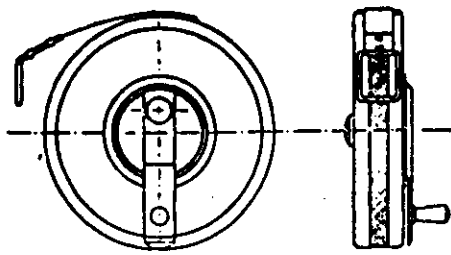
ЦРТЕЖ БР. 8 СЛОЖЛИВИ МЕРИЛА ОД МЕТАЛ И ОД ДРУГ МАТЕРИЈАЛ



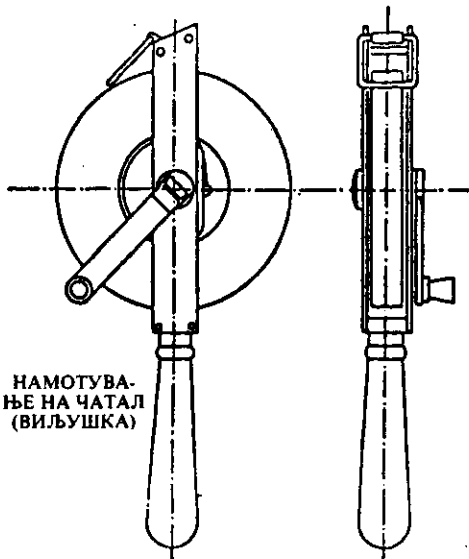
ЦРТЕЖ БР. 7 СВИТЛИВО МЕРИЛО СО МЕРНА ЛЕНТА ОД СТАКЛЕНО ВЛАКНО



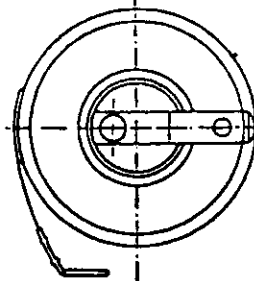
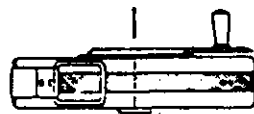
ЦРТЕЖ БР. 6 КРУТИ И СВИТЛИВИ ЕДНОДЕЛНИ МЕРИЛА



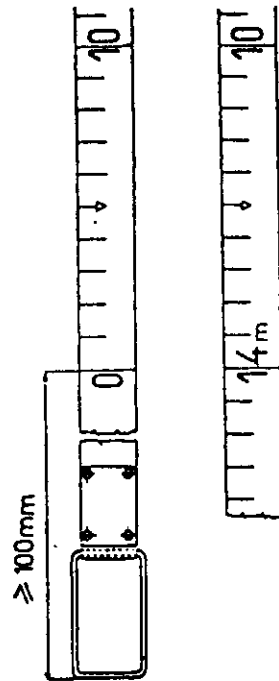
НАМОТУВАЊЕ ВО КУТИЈА



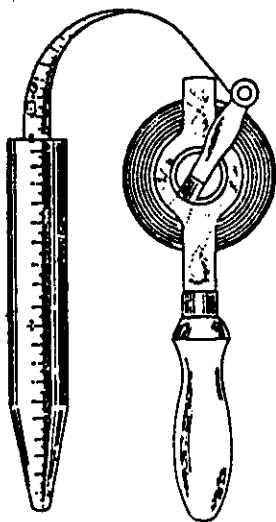
НАМОТУВАЊЕ НА ЧАТАЛ (ВИЉУШКА)



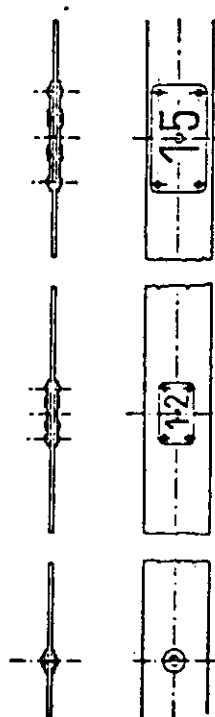
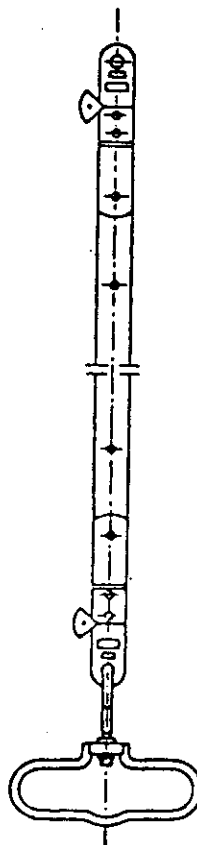
НАМОТУВАЊЕ ВО КУТИЈА



ЦРТЕЖ БР. 9 СВИТЛИВО МЕРИЛО СО ЧЕЛИЧНА МЕРНА ЛЕНТА НА НАМОТУВАЊЕ



ЦРТЕЖ БР. 10 СВИТЛИВО МЕРИЛО СО ЧЕЛИЧНА МЕРНА ЛЕНТА, СО ВИСУЛЕЦ



ЦРТЕЖ БР. 11 СВИТЛИВО МЕРИЛО СО ЧЕЛИЧНА МЕРНА ЛЕНТА, ЗА ЗЕМЈОМЕРСТВО

ЦРТЕЖ БР. 12 СВИТЛИВО МЕРИЛО СО МЕРНА ЛЕНТА ОД СТАКЛЕНО ВЛАКНО

**226.**

Врз основа на член 28 став 3 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

**П РА В И Л Н И К  
ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА МОСТРИТЕ НА РЕФЕРЕНТНИ МАТЕРИЈАЛИ ОД ТИПОТ НА ЖЕЛЕЗНИ РУДИ**

**Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат метролошките карактеристики што мораат да ги имаат мострите на референтни материјали од типот на железни руди (лимонит, сидерит, хематит, шамозир, рудни мешаници и рудни концентрати) за определување на хемискиот состав (во натамошниот текст: референтните мостри на железни руди).

Метролошките карактеристики од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката РМК.РМ.С/11

**Член 2**

Под референтни мостри на железни руди, во смисла на овој правилник, се подразбираат хомогени прашести мостри со гранулација 0,2 mm, конституционо стабилни во периодот на употребата, со дефинирана и потврдена содржина на железо кое го покрива следното подрачје на концентрација:

- 1) референтен материјал 30 – 38% Fe;
- 2) референтен материјал 40 – 45% Fe;
- 3) референтен материјал 48 – 55% Fe;
- 4) референтен материјал 60 – 65% Fe.

**Член 3**

Содржината на железо, како и на придружни елементи, во референтните мостри на железни руди мора да ѝ одговара на содржината на железо и на придружни елементи во железните руди што се анализираат со нивна помош, според југословенскиот стандард JUS B.G8.100 пропишан во Решението за југословенските стандарди од областа на методите за хемиски испитувања на железни руди („Службен лист на ФНРЈ”, бр. 20/62).

**Член 4**

Интервалот на доверба за сите елементи во референтните мостри на железни руди мора да биде определен на ниво на довербата 95%.

**Член 5**

Хомогеноста на референтните мостри на железни руди по целата зафатнина мора да биде во границите на интервалот на доверба определен на ниво на довербата 95%.

**Член 6**

Својството на конституционата стабилност на референтните мостри на железни руди мора да се манифестира со постојаност на вредностите на хемискиот состав што тие ги репродуцираат.

**Член 7**

Натписите и ознаките мораат да бидат испишани на еден од јазиците и писмата на народите односно на народностите на Југославија.

Натписите и ознаките мораат да бидат јасни, добро видливи во работни услови и испишани така што да не можат да се избршат или симнат.

**Член 8**

На една од бочните страни на шишенцата во кои се наоѓаат референтни прашести мостри мораат да бидат испишани следните натписи и ознаки:

- 1) фирма односно назив или знак на производителот;
- 2) сериски број;
- 3) службена ознака на референтната мостра на железна руда;

4) ознака U дека референтната мостра има уверение кое мора да содржи:

- фирма односно назив или знак на производителот;
- назив и област на примената на мострата;
- сериски број;
- содржина на железо и на придружни елементи;
- интервал на довербата со кој се утврдува содржината на основните и другите елементи;
- поединечни резултати на секоја лабораторија, со назнака на методот со кој е анализиран секој елемент;
- 5) содржина на елементите во проценти на масата.

**Член 9**

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 02-3281/1  
21 декември 1987 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за мери  
и скапоцени метали  
**Милан Межек, с. р.**

**227.**

Врз основа на член 33 став 1 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на ССФРЈ”, бр. 9/84 и 59/86) директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

**П РА В И Л Н И К  
ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ УСЛОВИ ЗА УРЕДИ ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА КОРЕКТОРИ**

**Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат метролошките услови што мораат да ги исполнуваат уредите за испитување на коректори.

Метролошките услови од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката MUS.RE.Z.-25/1

**Член 2**

- Уредот за испитување на коректори мора да има:
- 1) направа за создавање и мерење на притисок;
  - 2) термостатски уред со инструменти за мерење на температура;
  - 3) направа со која се симулира проток на гас.

**Член 3**

Направата за создавање и мерење на притисок е уред со тегови или преса со манометар.

Најголемата грешка при мерењето на притисокот не смее да биде поголема од  $\pm 0,2\%$  од мерениот притисок.

**Член 4**

Термостатскиот уред мора да биде изработен така што во текот на мерењето разликата помеѓу најголемата и најмалата температура да не биде поголема од 0,2 K односно 0,2°C.

За мерење на температурата се употребуваат лабораториски стаклени термометри кај кои вредноста на поделоците не смее да биде поголема од 0,1°C.

Покрај термометрите од став 2 на овој член, можат да се употребуваат и термометри од други видови ако во поглед на точноста им одговараат на термометрите од тој став.

**Член 5**

Направата со која се симулира проток на гас е мотор чија излезна оска може лесно да се приспособи кон разни видови коректори, или генератор на електрични импулси.

Направата со која се симулира проток на гас мора да има инструмент за исчитување на полните обрти на оската на коректорот, односно на вкупниот број на предадени-те импулси.

## Член 6

На посебна таблица на уредот за испитување на коректори мора, на траен начин, на еден од јазиците и писмата на народите односно народностите на Југославија да се испише, и тоа:

- 1) фирмата, односно називот или знакот на производителот;
- 2) службена ознака на типот на коректорот ако е извршено испитување на типот;
- 3) серискиот број и годината на производството;
- 4) вредноста на опсегот на работните притисоци (p \_\_\_\_\_ до \_\_\_\_\_ Pa или kPa или bar, или mbar);
- 5) вредноста на опсегот на работните температури (T \_\_\_\_\_ до \_\_\_\_\_ K или t \_\_\_\_\_ до \_\_\_\_\_ °C).

## Член 7

Таблицата од член 6 на овој правилник мора да биде изработена така што врз неа да може да се втисне жиг без чие уништување таблицата не може да се симне.

## Член 8

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за метролошките услови за уреди за испитување на коректори („Службен лист на СФРЈ”, бр. 12/77).

## Член 9

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 02-4276/1  
4 декември 1987 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за мери  
и скапоцени метали,  
Милан Межек, с. р.

228.

Врз основа на член 46 став 2 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

## ПРАВИЛНИК

ЗА УСЛОВИТЕ ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЛАБОРАТОРИИ  
ЗА ПРЕГЛЕД НА ГАСОМЕРИ И КОРЕКТОРИ

## Член 1

Со овој правилник се пропишуваат условите за формирање на лаборатории за преглед на гасомери и коректори, кои мораат да ги исполнуваат организациите на здружен труд и работните луѓе што самостојно вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓаните кои произведуваат и поправаат гасомери и коректори.

Условите од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката PUL. Z-(18 и 19)/1

## Член 2

Работниците што ги подготвуваат гасомерите и коректорите за преглед и жигосување и ракуваат со уредот за испитување на гасомери и коректори мораат да имаат IV или V степен на стручна подготовка од техничка струка и мораат да го познаваат начинот и методите на прегледот.

## Член 3

Прегледот на гасомерите може да се врши на уредите за испитување на гасомери и на уредите за испитување на коректори, кои мораат да ги исполнуваат пропишаните метролошки услови.

## Член 4

Уредот со своно за испитување на гасомери мора да се прицврсти за подлогата така што да не може да се поместува ниту да се менува неговата положба.

## Член 5

Вентилаторот на уредот за испитување на гасомери со еталон-гасомер се прицврстува за подлогата, по можност надвор од работната просторија во која се врши прегледот за да се избегне бучавата.

## Член 6

Воздухот за испитување на гасомери на уредот со своно се воведува во своното од работната просторија, а по минувањето низ гасомерите се испушта во просторијата.

На крајот на испитната линија може да постои приклучок за испуштање на воздух надвор од работната просторија кој може да се користи кога се прегледуваат гасомери што биле во употреба.

## Член 7

Вентилаторот на уредот со еталон-гасомер се поставува така да го шмука или исфрла воздухот низ испитната линија.

На вентилаторот ако шмука воздух, или на другиот крај на испитната линија, ако вентилаторот исфрла воздух, може да постои приклучок за испуштање на воздух надвор од работната просторија кој може да се користи кога се прегледуваат гасомери што биле во употреба.

## Член 8

Работната просторија за преглед и жигосување на гасомери и коректори мора:

- 1) да биде чиста, сува и изградена во согласност со важечките технички нормативи;
- 2) да ги исполнува пропишаните услови во поглед на хигиенско-техничката заштита;
- 3) да има дневно и електрично осветление според JUS U.C9.100, односно според Решението за југословенскиот стандард за зградарство („Службен лист на ФНРЈ”, број 48/62), т. е. осветлувањето да биде „големо” и да се изведува како „општо осветление”.

## Член 9

Температурата на воздухот во работната просторија мора да се мери со најмалку три термометри, чиј најмал поделок не смее да биде поголем од 0,1 °C. Термометрите се поставуваат на три вида од просторијата на оддалеченост од 15 до 20 cm од ѕидовите и на височина од 150 до 170 cm над подот.

Разликите во температурата на воздухот помеѓу одделни места во работната просторија не смеат да бидат поголеми од 1 °C.

Температурата во работната просторија не смее да биде поголема од 25 °C ниту помала од 15 °C.

Температурата во работната просторија не смее во текот на денот да осцилира за повеќе од 2 °C.

## Член 10

Прозорците мораат да бидат двојни, а оние што се изложени на сонце треба да имаат солидни и густо исткаени завеси или на тоа слично, за намалување на сончевото влијание врз промената на температурата.

## Член 11

Топлотните извори за греење на работната просторија треба да се на најоддалеченото место од уредот за испитување на гасомери, односно од уредот за испитување на коректори.

## Член 12

Во работната просторија се влегува низ претпростор или низ двојна врата.

**Член 13**

Работната просторија треба да биде снабдена со уред за извлекување на загадениот воздух, односно за индиректен прилив на свеж воздух.

**Член 14**

Во работната просторија мора да се наоѓа и еден барометар за мерење на атмосферскиот притисок на кој вредноста на поделкот не смее да биде поголема од 100 Pa (100 Pa = 1 mbar).

**Член 15**

Во работната просторија мораат да бидат сместени маса и стол за работа на работникот на органот за контрола.

**Член 16**

Во работната просторија мораат да се наоѓаат и полици за сместување на гасомерите и коректорите приготвени за преглед.

**Член 17**

Во работната просторија не смеат да се држат никакви одвишни предмети, ниту за време на прегледот и жигосувањето на гасомерите и коректорите се дозволува вршење на која и да било друга дејност.

**Член 18**

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за условите што треба да ги исполнуваат работните простории и опремата за преглед и жигосување на гасомери и коректори, како и работниците во определени организации на здружениот труд во поглед на стручната подготовка ако му се ставаат на располагање на органот на контролата при прегледот и жигосувањето на гасомери и коректори („Службен лист на СФРЈ”, бр. 12/77).

**Член 19**

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 02.4278/1  
4 декември 1987 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за мери  
и скапоцени метали,  
Милан Межек, с. р.

**229.**

Врз основа на член 28 став 3 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

**ПРАВИЛНИК****ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА МОСТРИТЕ НА РЕФЕРЕНТНИ МАТЕРИЈАЛИ ОД ТИПОТ НА ЖЕЛЕЗО****Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат метролошките карактеристики што мораат да ги имаат мострите на референтни материјали од типот на железо (сиво железо) за определување на хемискиот состав (во натамошниот текст: референтни мостри на железо).

Метролошките карактеристики од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката РМК. RM-С/12.

**Член 2**

Под референтни мостри на железо, во смисла на овој правилник, се подразбираат мострите кај кои е постигната

хомогена рамномерност на зрната во форма на струганки (гранули, прав) или цилиндар (диск, правоаголник), со дефинирана и потврдена содржина на елементите според следната табела:

Вид	Хемиски состав во проценти					
	C <sub>min.</sub>	Mn <sub>min.</sub>	Si <sub>min.</sub>	P <sub>max.</sub>	S <sub>max.</sub>	Cu <sub>max.</sub>
	1	2	3	4	5	6
GCE	4,0	1,5	0,9	0,10	0,05	0,10
GCM 1	3,5	1,0	1,0	0,15	0,05	0,20
GCM 2	3,0	0,7	1,2	0,20	0,08	0,25
GCM 3	2,5	0,5	1,4	0,25	0,12	0,30

**Член 3**

Содржината на елементите од претходниот член во референтните мостри на железо, мора да одговара на содржината на истите елементи во испитуваните мостри на железо според југословенскиот стандард JUS C.B1.010, пропишан во Правилникот за југословенските стандарди за челик, железо и дим („Службен лист на СФРЈ”, бр. 47/84).

**Член 4**

Интервалот на доверба за сите елементи во референтните мостри на железо мора да биде определен на нивото на доверба 95%.

**Член 5**

Хомогеноста на референтните мостри на железо со целата зафатнина мора да биде во границите на интервалот на доверба определен на нивото на доверба 95%.

**Член 6**

Својството на стабилноста на референтните мостри на железо мора да се манифестува со постојаност на вредноста на хемискиот состав што тие го репродуцираат.

**Член 7**

Натписите и ознаките мораат да бидат напишани на еден од јазиците и писмата на народите односно народностите на Југославија.

Натписите и ознаките мораат да бидат јасни, добро видливи во работни услови и напишани така што да не можат да се избришат или синмат.

**Член 8**

На една од бочните страни на референтните мостри на железо во форма на цилиндар, односно на бочната страна на шишенцето во кое се наоѓаат мостри на железо во форма на струганки (гранули), мораат да бидат напишани следните натписи и ознаки:

- 1) фирма односно назив или знак на производителот;
- 2) сериски број;
- 3) службена ознака на референтната мостра на железо;
- 4) ознака U дека референтната мостра има уверение, кое мора да содржи:
  - фирма односно назив или знак на производителот;
  - назив и подрачје на примената на мострата;
  - сериски број;
  - содржина на елементите;
  - поединечни резултати на секоја лабораторија, со назнака на методата со која е анализиран секој елемент;
  - интервалот на доверба со кој е утврдена содржината на елементите.

**Член 9**

Референтните мостри на железо во форма на цилиндар (диск) се означуваат со втиснување на основните податоци (фирмата, серискиот број, службената ознака, ознаката U), а за струганките (гранули) на етикетата на шишенцето, покрај наведените податоци, мора да се наведе и хемискиот состав.

## Член 10

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 02-3282/1  
4 јануари 1988 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за мери  
и скапоцени метали,  
Милан Межек, с. р.

## 230.

Врз основа на член 46 став 2 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

## ПРАВИЛНИК

ЗА УСЛОВИТЕ ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЛАБОРАТОРИИ  
ЗА ПРЕГЛЕД НА БУРИЊА, КАЦИ, КАНТИ  
И БАЛОНИ

## Член 1

Со овој правилник се пропишуваат условите за формирање на лаборатории за преглед на буриња, каци, канти и балони (во натамошниот текст: мерила) што мораат да ги исполнуваат организациите на здружен труд и работните луѓе што самостојно вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓаните што произведуваат и поправаат мерила.

Условите од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката PUL.Z-13/1.

## Член 2

Работниците што организациите на здружен труд и работните луѓе од член 1 на овој правилник се должни да ги обезбедат за преглед на мерила мораат да имаат III степен стручна подготовка од соодветна насока и мораат да ја познаваат постапката и методите за преглед на мерила.

## Член 3

За преглед на мерила е потребна следната опрема:

- 1) еталон-проточно мерило за зафатнина со вкупна проценета мерна несигурност  $\pm 0,2\%$ ;
- 2) еталон-мерни садови со вкупна проценета мерна несигурност  $\pm 0,05\%$  за преглед на канти, балони, буриња и каци чии зафатнини се помали од 200 l;
- 3) работна маса на која се монтира опремата;
- 4) уред за полнење и празнење;
- 5) инсталација за довод и одвод на вода со потребната арматура.

За буриња чиј преглед се врши со гравиметриски метод е потребна следната опрема:

- 1) вага од класа на точност (III), со соодветна јачина (Мах мерење), чиј поделок не е поголем од 200 g);
- 2) живин термометар со опсег од  $0^{\circ}\text{C}$  -  $30^{\circ}\text{C}$  и со поделба од  $0,5^{\circ}\text{C}$ ;
- 3) аерометар со опсег од  $0,800\text{ g/cm}^3$  до  $1,100\text{ g/cm}^3$  и со поделба од  $5 \cdot 10^{-4}$ ;
- 4) приклучоци и инсталација.

## Член 4

Опремата за преглед на мерила мора да биде оддалечена најмалку 1,5 m од грејните тела.

## Член 5

Работната просторија за преглед на мерила мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да биде чиста, сува и изградена во согласност со техничките нормативи и доволно пространа за сместување на опремата и вршење преглед на мерилата;
- 2) да ги исполнува пропишаните услови во поглед на хигиенско-техничката заштита;

3) да е изолирана од потреси, вибрации, навлегување на прав, водена пара, агресивни гасови и сл.;

4) во просторијата да бидат сместени маса и стол за работа на работникот на органот за контрола;

5) во просторијата да биде вграден термометар за мерење на температурата на воздухот, чиј најмал поделок не смее да биде поголем од  $1^{\circ}\text{C}$ .

## Член 6

Изворите за греење на работната просторија треба да се доволно оддалечени од местото на кое се врши преглед на мерилата и изведени така што да овозможуваат рамномерно загревање на просторијата.

## Член 7

Температурата во работната просторија за преглед на мерила мора да биде во границите  $20^{\circ}\text{C} \pm 5^{\circ}\text{C}$ .

## Член 8

Работната просторија за преглед мора да биде заштитена од директно навлегување на сончеви зраци.

## Член 9

Работната просторија мора да има дневно и електрично осветление според југословенскиот стандард JUS U.C9.100, пропишан со Решението за југословенскиот стандард за зградарството („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 48/62).

## Член 10

Во работната просторија за преглед на мерила не смеат да се држат предмети што го смеќаваат нормалното вршење преглед на мерилата, ниту пак за време на прегледот на мерилата смеат да се вршат некои други дејствија.

Бројот на мерилата што се држат во работната просторија за преглед може да биде најмногу еднаков на бројот на мерилата потребни за работа во една смена.

## Член 11

Работната просторија за преглед на мерила мора да биде одвоена од просторијата за производство и поправка на мерила.

## Член 12

Големината на работната просторија за преглед на мерила се определува зависно од големината на мерилата и од бројот на мерилата (парчињата) што треба да се прегледаат во една смена и не смее да биде со површина помала од  $20\text{ m}^2$  (димензиите не смеат да бидат помали од  $5\text{ m} \times 4\text{ m}$ ).

## Член 13

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 03 - 1039  
15 декември 1987 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод  
за мери и скапоцени метали,  
Милан Межек, с. р.

## 231.

Врз основа на член 28 став 3 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

## ПРАВИЛНИК

ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЧИСТИТЕ ГАСОВИ  $\text{CO}$ ,  $\text{CO}_2$ ,  $\text{CH}_4$ ,  $\text{H}_2$ ,  $\text{O}_2$ ,  $\text{N}_2$  И  $\text{Ar}$  ЗА ПРИГОТВУВАЊЕ НА РЕФЕРЕНТНИ ГАСНИ СМЕСИ

## Член 1

Со овој правилник се пропишуваат метролошките карактеристики што мораат да ги имаат чистите гасови

CO, CO<sub>2</sub>, CH<sub>4</sub>, H<sub>2</sub>, O<sub>2</sub>, N<sub>2</sub> и Ar за да можат да се користат како референтни гасови и како компоненти за приготвување на референтни гасни смеси во опсег од 0,01 до 0,99 молски удели за преглед на анализатори на гасови.

Метролошките карактеристики од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката МРК.РМ-6/13.

#### Член 2

Под референтни гасови, во смисла на овој правилник, се подразбираат чисти гасови со точно окарактеризирани и потврдени вредности на содржината (концентрацијата) на основниот гас, присутните нечистотии, корозивните гасови, јагленоводородот, водената пара, како и обични технички гасови.

#### Член 3

Под референтни гасни смеси, во смисла на овој правилник, се подразбираат смеси на чисти гасови со точно окарактеризирани и потврдени вредности на содржината (концентрацијата) на основниот гас и на секоја компонентна смеса, на присутните нечистотии, корозивните гасови, јагленоводородот и водената пара.

#### Член 4

Молскиот удел на чистиот гас не смее да биде помал од 0,9999.

#### Член 5

Границата на дозволената грешка на определувањето на молскиот удел на чист гас е  $\pm 1 \cdot 10^{-4}$ .

#### Член 6

Молскиот удел на која и да е нечистотија: He, Ne, H<sub>2</sub>, Ar, O<sub>2</sub>, N<sub>2</sub>, Kr, CO, CO<sub>2</sub>, N<sub>2</sub>O, Xe не смее да биде поголем од  $1 \cdot 10^{-5}$ .

#### Член 7

Молскиот удел на кој и да е корозивен гас: NH<sub>3</sub>, N<sub>m</sub>O<sub>n</sub>, SO<sub>2</sub>, H<sub>2</sub>S, COS итн. не смее да биде поголем од  $1 \cdot 10^{-6}$ .

#### Член 8

Молскиот удел на вкупните јагленоводороди не смее да биде поголем од  $1 \cdot 10^{-6}$ .

#### Член 9

Молскиот удел на водената пара на смее да биде поголем од  $2 \cdot 10^{-6}$ .

#### Член 10

Содржината (концентрацијата) на нечистотии во чистиот гас во некои случаи може да биде повисока од пропишаната (чл. 6 до 9 на овој правилник), ако тие не влијаат врз прегледот на анализаторот на гасови.

#### Член 11

Високата содржина на хелиум во гасна смеса што содржи CO и N<sub>2</sub> нема никакво влијание врз прегледот на недисперзивен инфрацрвен CO гасен анализатор.

#### Член 12

Релативната грешка на определувањето на молскиот удел на активен гас во гасни смеси, произведени со гравиметриски метод, може да биде во распон од 0,1 до 0,2%

#### Член 13

Ако систематските грешки се доминантна компонента на вкупните грешки при прегледот на референтните гасни смеси, и претпоставувајќи рамномерна распределба, тогаш средното квадратно отстапување на аритметичката средина на редица мерења е:

$$S_n = \frac{0,1 \text{ до } 0,2\%}{\sqrt{3}} = 0,06 \text{ до } 0,1\%$$

#### Член 14

Ако случајните грешки се доминантна компонента на вкупната грешка, за нормална распределба средното квадратно отстапување е:

$$S_n = \frac{0,1 \text{ до } 0,2\%}{3} = 0,03 \text{ до } 0,07\%$$

#### Член 15

Референтните гасови и референтните гасни смеси мораат да се чуваат во цилиндри под притисок, во хоризонтална положба, на константна температура.

#### Член 16

Обични технички гасови можат да се користат како референтни гасови, под услов молскиот удел на нивната основна компонента да не е помал од 0,9999, молскиот удел на корозивните гасови: NH<sub>3</sub>, N<sub>m</sub>O<sub>n</sub>, SO<sub>2</sub>, H<sub>2</sub>S, COS и др. од  $1 \cdot 10^{-6}$  и молскиот удел на водената пара од  $2 \cdot 10^{-6}$ .

#### Член 17

Натписите и ознаките мораат да бидат испишани на еден од јазичите и писмата на народите односно народностите на Југославија.

Натписите и ознаките мораат да бидат јасни, добро видливи и испишани така што да не можат да се избришат или симнат.

#### Член 18

На бочната страна на цилиндарот во кој се наоѓа референтен гас (референтна гасна смеса) мораат да бидат испишани следните натписи и ознаки:

- 1) фирма односно назив или знак на производителот;
- 2) сериски број;
- 3) содржина на основниот гас и другите компоненти;
- 4) минимален притисок при употребата;
- 5) минимална температура на чувањето;
- 6) датум на подготовката;
- 7) службена ознака на референтниот гас (референтна гасна смеса);
- 8) ознака U дека референтниот гас (референтната гасна смеса) има уверение кое мора да содржи:
  - фирма односно назив или знак на производителот;
  - назив и подрачје на примената;
  - сериски број;
  - содржина на основниот гас и на другите компоненти;
  - граници на дозволените грешки на определувањето на содржината на основниот гас и другите компоненти;
  - метод на примена на референтната смеса;
  - рок на важноста на референтниот гас (референтната гасна смеса).

#### Член 19

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 02-4060/1  
25 декември 1987 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за мери  
и скапоцени метали,  
Милан Межек, с. р.

#### 232.

Врз основа на член 56 ст. 1 до 4, член 58 став 3 и член 60 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација-издава

### НАРЕДБА

ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ХОМОЛОГАЦИЈА НА ЗАШТИТНИТЕ КАЦИГИ ЗА ВОЗАЧИТЕ НА ВЕЛОСИПЕДИ СО МОТОР И НА МОТОЦИКЛИ И ЗА ПАТНИЦИТЕ НА ТИЕ ВОЗИЛА

1. На задолжителна хомологација подлежат заштитните кациги за возачите на велосипеди со мотор и на мотоцикли и за патниците на тие возила.



2. Карактеристиките на квалитетот на заштитните кациги за возачите на велосипеди со мотор и на мотоцикли и за патниците на тие возила, што подлежат на испитување, постапката и начинот на земање мостри, методите за испитување, контролата на сообразноста на сервиски произведените заштитни кациги со хомологирааниот тип, постапката за задолжителна хомологација, содржината на извештајот за испитувањето заради издавање на соопштение за хомологација, изгледот на хомологационата ознака и образецот на соопштението за хомологација се дадени во Еднообразните услови за испитување и спроведување на задолжителна хомологација на заштитните кациги за возачите на велосипеди со мотор и на мотоцикли и за патниците на тие возила, што се изработени врз основа на Правилникот бр. 22 донесен врз основа на Спогодбата за усвојување на еднообразни услови за хомологација и заемно признавање на хомологацијата на опремата и на деловите на моторните возила („Службен лист на СФРЈ”, бр. 5/62 - Меѓународни договори и други спогодби), и претставуваат составен дел на оваа наредба, а се објавува во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

3. Задолжителна хомологација на заштитните кациги за возачите на велосипеди со мотор и на мотоцикли и за патниците на тие возила се врши на мостри на типот на заштитните кациги опфатени со оваа наредба.

4. За типот на заштитни кациги за возачите на велосипеди со мотор и на мотоцикли и за патниците на тие возила кој, според извештајот на испитувањето на односниот тип ги исполнува пропишаните услови, Сојузниот завод за стандардизација издава соопштение за хомологација.

5. Контрола на сообразноста на заштитните кациги од сервиско производство со хомологирааниот тип врши Сојузниот завод за стандардизација.

6. За хомологациони испитувања на заштитни кациги за возачите на велосипеди со мотор и на мотоцикли и за патниците на тие возила може да се овласти организацијата на здружен труд која, покрај условите од член 60 од Законот за стандардизацијата, исполнува и посебни услови, и тоа:

1) да располага со опрема според еднообразните услови за испитување и спроведување на задолжителна хомологација на заштитните кациги за возачите и патниците на велосипеди со мотор и на мотоцикли;

2) да има работници за работите на испитување кои ги имаат следните стручни квалификации и работно искуство:

- ако е во прашање работник кој раководи со испитувањата - дипломиран инженер од техничка насока со најмалку три години работно искуство,

- ако се во прашање стручни работници - техничари со најмалку пет години работно искуство.

7. Оваа наредба ќе се применува на заштитните кациги за возачите на велосипеди со мотор и на мотоцикли од нови типови и за патниците на тие возила по истекот на 30 дена од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”, а на заштитните кациги што се наоѓаат во сервиско производство - од 1 јули 1989 година.

8. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 04/2-3425  
24. ноември 1987 година  
Белград

Директор  
на Сојузниот завод за  
стандардизација,  
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

## 233.

Врз основа на член 64а став 1 точка 3 и член 66 став 2 од Законот за Народната банка на Југославија и за единственото монетарно работење на народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини („Службен лист на СФРЈ”, бр. 49/76, 41/81, 26/84 и 71/86), Советот на гувернерите донесува

## ОДЛУКА

### ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНАТА РЕЗЕРВА НА ПОРАСТОТ НА КРЕДИТЕ И ДРУГИТЕ ПЛАСМАНИ НА БАНКИТЕ НАД ОПРЕДЕЛЕНОТО НИВО ВО 1988 ГОДИНА

1. Во Одлуката за задолжителната резерва на порастот на кредитите и другите пласмани на банките над определеното ниво во 1988 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 87/87; 10/88 и 12/88) во точка 4 по став 4 се додаваат ст. 5 и 6, кои гласат:

„Банката која во 1988 година ќе оствари намалување на пласманите од точка 1 на оваа одлука, во однос на книговодствената состојба на тие пласмани на 31 декември 1987 година, на износите на тие намалувања ја пресметува задолжителната резерва по стапки за одделни видови на тие пласмани и за тој износ ја намалува вкупно пресметаната задолжителна резерва по основ на порастот на пласманите.

Издвојувањето односно повлекувањето на задолжителната резерва, во смисла на став 5 од оваа точка, ќе се применува почнувајќи од пресметката на задолжителната резерва на остварениот пораст на динарските пласмани на банките според состојбата на 29 февруари 1988 година.”

2. Досегашниот став 5 станува став 7.

3. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

О. бр. 19  
11 март 1988 година  
Белград

Претседател  
на Советот на гувернерите  
гувернер  
на Народната банка на  
Југославија,  
Душан Влатковиќ, с. р.

## 234.

Врз основа на член 80. ст. 1 и 2 од Законот за избор и отповик на делегати во Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија („Службен лист на СФРЈ”, бр. 5/78 - Пречистен текст), Комисијата за избор и отповик на делегати во Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, на седницата одржана на 16 март 1988 година, откако утврди дека на еден делегат во Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ од Социјалистичка Република Босна и Херцеговина му престанал мандатот, донесе

## ОДЛУКА

### ЗА РАСПИШУВАЊЕ НА ДОПОЛНИТЕЛНИ ИЗБОРИ ЗА ЕДЕН ДЕЛАГАТ ВО СОЈУЗНИОТ СОБОР НА СОБРАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ОД СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

1. Се распишуваат дополнителни избори за еден делегат во Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Босна и Херцеговина;

2. Дополнителните избори ќе се одржат во сите собранија на општините во Социјалистичка Федеративна Република Босна и Херцеговина од 18 април до 16 мај 1988 година;

3. Денот на одржувањето на седницата на собранието на општината на која ќе се извршат дополнителни избори за еден делегат во Сојузниот собор го определува претседателот на собранието на општината;

4. Роковите за вршење на изборните дејствија почнуваат да течат од 18 март 1988 година;

5. За спроведувањето на оваа одлука ќе се грижат оваа комисија, Републичката изборна комисија и општин-

ските изборни комисији од територијата на Социјалистичка Република Босна и Херцеговина.

6. Оваа одлука ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 278  
16 март 1988 година  
Белград

Комисија за избор и отповик на делегати  
во Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ

Секретар, Претседател,  
Мирко Михајловиќ, с. р. Марко Глигоровиќ, с. р.

### 235.

Врз основа на член 80 ст. 1 и 2 од Законот за избор и отповик на делегати во Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/78 - Пречистен текст), Комисијата за избор и отповик на делегати во Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, на седницата одржана на 16 март 1988 година, откако утврди дека на еден делегат во Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ од Социјалистичка Автономна Покраина Војводина му престанал мандатот, донесе

### ОДЛУКА

**ЗА РАСПИШУВАЊЕ НА ДОПОЛНИТЕЛНИ ИЗБОРИ  
ЗА ЕДЕН ДЕЛЕГАТ ВО СОЈУЗНИОТ СОБОР НА СОБРАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ОД СОЦИЈАЛИСТИЧКА АВТОНОМНА ПОКРАИНА ВОЈВОДИНА**

1. Се распишуваат дополнителни избори за еден делегат во Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија од Социјалистичка Автономна Покраина Војводина;

2. Дополнителните избори ќе се одржат во сите општини на општините во Социјалистичка Автономна Покраина Војводина од 18 април до 16 мај 1988 година;

3. Денот на одржувањето на седницата на собранието на општината на која ќе се извршат дополнителни избори за еден делегат во Сојузниот собор го определува претседателот на собранието на општината;

4. Роковите за вршење на изборните дејствија почнуваат да течат од 18 март 1988 година;

5. За спроведувањето на оваа одлука ќе се грижат оваа комисија, Покраинската изборна комисија и општинските изборни комисији од територијата на Социјалистичка Автономна Покраина Војводина;

6. Оваа одлука ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 279  
16 март 1988 година  
Белград

Комисија за избор и отповик на делегати  
во Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ

Секретар, Претседател,  
Мирко Михајловиќ, с. р. Марко Глигоровиќ, с. р.

### УКАЗИ

Врз основа на член 315 точка 5 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија донесува

### УКАЗ

**ЗА ОТПОВИК ОД ДОЛЖНОСТА ИЗВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ВО РЕПУБЛИКА ПАНАМА И ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ НА ИЗВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ВО РЕПУБЛИКА ПАНАМА**

#### I

Се отповикува  
Светислав Вујовиќ од должноста извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Република Панама.

#### II

Се назначува  
д-р Емир Хумо, досегашен редовен професор на Електротехничкиот факултет во Сараево, за извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Република Панама.

#### III

Сојузниот секретар за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

#### IV

Овој указ влегува во сила веднаш.

У. бр. 7  
18 февруари 1988 година  
Белград

Претседател  
на Претседателството на  
СФРЈ,  
Лазар Мојсов, с. р.

Врз основа на член 315 точка 5 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија донесува

### УКАЗ

**ЗА ОТПОВИК ОД ДОЛЖНОСТА ИЗВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ВО РЕПУБЛИКА СЕНЕГАЛ И ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ НА ИЗВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ВО РЕПУБЛИКА СЕНЕГАЛ**

#### I

Се отповикува  
Душан Грубор од должноста извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Република Сенегал со седиште во Бамако.

#### II

Се назначува  
Бранко Зековиќ, извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Република Мали, за извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Република Сенегал со седиште во Бамако.

#### III

Сојузниот секретар за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

IV

Овој указ влегува во сила веднаш.

У. бр. 8  
19 февруари 1988 година  
Белград

Претседател  
на Претседателството на  
СФРЈ,  
Лазар Мојсов, с. р.

**СОДРЖИНА :**

	Страна
201. Закон за хидрометеоролошките работи од интерес за целата земја	493
202. Закон за единствена евиденција на просторните единици	497
203. Закон за измени и дополненија на Законот за евиденциите во областа на здравството	498
204. Закон за измени и дополненија на Законот за условите за разменување и пренесување на делови од човечкото тело за пресадување заради лекување	498
205. Одлука за годишната и месечната аконтација на средствата на Фондот на федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини за 1988 година	498
206. Заклучоци за натамошните задачи во остварувањето на основите на системот и на трансформацијата на државната управа во Социјалистичка Федеративна Република Југославија	509
207. Одлука за дополние на Одлуката за определување на туристички населби, наутички центри, марини и мотели на магистралните патишта во кои можат да се отвораат слободни царински продавници	501
208. Правилник за легитимацијата на сојузниот инспектор за безбедност на железничкиот сообраќај	504
209. Правилник за поблиската содржина на техничкото упатство со кое мораат да бидат снабдени уредите од областа на радиокомуникациите, аудио и видеотехниката наменети за употреба во домаќинство	504
210. Правилник за југословенските стандарди за пестициди	504
211. Правилник за југословенските стандарди за ферментиран и суров тутун во лист	505
212. Правилник за југословенските стандарди за амбалажа од дрво	506
213. Правилник за југословенскиот стандард за природен гас	506
214. Правилник за југословенските стандарди за цинк, за легури од цинк и антимоен	506
215. Правилник за југословенските стандарди за просторни потреби на инвалидите во зградите и околината	507

	Страна
216. Правилник за југословенскиот стандард за основни испитувања на влијанието на околината	507
217. Правилник за југословенските стандарди за проектирање и градење на градски сообраќајници	508
218. Правилник за југословенските стандарди за амбалажа и товар	508
219. Правилник за југословенскиот стандард за пластични маси	508
220. Правилник за југословенскиот стандард за електрични апарати за домаќинство	509
221. Правилник за југословенскиот стандард за завртки	509
222. Правилник за југословенските стандарди за велосипеди	509
223. Правилник за југословенските стандарди за дигалки	510
224. Правилник за метролошките услови за уреди за испитување на гасомери	510
225. Правилник за метролошките услови за мерилата на должина за општа намена	514
226. Правилник за метролошките карактеристики на мострите на референтни материјали од типот на железни руди	520
227. Правилник за метролошките услови за уреди за испитување на коректори	520
228. Правилник за условите за формирање на лаборатории за преглед на гасомери и коректори	521
229. Правилник за метролошките карактеристики за мострите на референтни материјали од типот на железо	522
230. Правилник за условите за формирање на лаборатории за преглед на буриња, капи, канти и балони	523
231. Правилник за метролошките карактеристики на чистите гасови CO, CO <sub>2</sub> , CH <sub>4</sub> , H <sub>2</sub> , O <sub>2</sub> , N <sub>2</sub> и A <sub>2</sub> за приготвување на референтни гасни смеси	523
232. Наредба за задолжителна хомологација на заштитните кациги за возачите на велосипеди со мотор и на мотоцикли и за патниците на тие возила	524
233. Одлука за дополние на Одлуката за задолжителната резерва на порастот на кредитите и другите пласмани на банките над определеното ниво во 1988 година	525
234. Одлука за распишување на дополнителни избори за еден делегат во Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија од Социјалистичка Република Босна и Херцеговина	525
235. Одлука за распишување на дополнителни избори за еден делегат во Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија од Социјалистичка Автономна Покраина Војводина	526
Укази	526

Издавач: Новинско-издавачка установа Службен лист на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Белград,  
Јована Ристиќа бр. 1. Пошт. фах. 226. – Директор и главен и одговорен уредник ВОИСЛАВ СОЛДАТОВИК. – Уредник  
КРСТЕ ПЕТРЕСКИ, тел. 650-155 лок. 35. – Печати: Белградски издавачко-графички завод, Белград,  
Булевар војводе Мишиќа бр. 17.